

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Upravniki oddelkov: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5, Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja vsak ponedeljek jutraj. — Na roča se posebej in velja po pošti prejemanja Din 4.—, po raznašalcih dostavljena Din 5.— mesečno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Jugoslovenska akademska omladina stoji neomajno na braniku jugoslovenske misli

Kongres jugoslovenskih nacionalnih akademikov v Zagrebu predstavlja mogočno manifestacijo in neizpodbiten dokaz čvrste vere v končno zmago jugoslovenske nacionalne in državne ideje

Zagreb, 23. maja. o. Danes dopoldne se je vršil v dvorani farmaceutskega odseka zagrebske univerze letni občni zbor Zveze jugoslovenskih nacionalnih akademskih organizacij, v kateri je organizirana vsa naša jugoslovensko orijentirana nacionalna omladina iz vseh delov države in ki predstavlja elitno organizacijo naših akademikov. Današnje zborovanje je ponovno dokazalo, da je jugoslovenska misel med našo akademsko omladino ne samo živa in trdno usidrana, marveč, da se baš v dobi, ko se jugoslovenstvo že nekako proglašja za greh, na vse strani širi in da zajema čimdalje širše kroge, tako da raste v vrstah nacionalne akademske omladine nov velik kader pripravljenih jugoslovenskih borcev.

V tej zvezi sta včlanjena tudi oba najmočnejša akademska kluba ljubljanske univerze, »Jadrane« in »Edinstvo«, iz Zagreba pa so včlanjeni v tej zvezi veteranski klub, kulturni in strokovni klub ekonomsko komercialne visoke šole, klub farmaceutov, klub medicincev, Jugoslovenska akcija, akademska jugoslovenska-češkoslovaška liga, klub pravnikov, Jugoslovenska akademska čitalnica in klub »Rade« iz Beograda pa jugoslovensko studentsko združenje, združenje prosvetnega društva Sv. Save in združenje nacionalnih študentov vrbarske banovine. Razen teh glavnih klubov na naših univerzah so včlanjeni v zvezi tudi razni pokrajinski akademski klubi, tako med drugimi iz Splita, Šibenika, Sušaka, Novega Sada, Kaštele itd. Na današnjem zborovanju so bili lepo zastopani tudi ljubljanski akademiki, ki so poslali na glavno skupščino v Zagreb okoli 50 delegatov.

Zborovanje je vodil predsednik zveze g. Niko Marinković, sodrugi zagrebskih »Novosti«, na čigar predlog so bile z vzharnimi ovacijami sprejete vdanostne brzojavke, ki so jih z zborovanja odposlali Nj. Vel. kralju Petru II, Nj. Vel. kraljici Mariji in kraljevemu namestniku doktorju Stankoviću kot zaščitniku zveze. V brzojavki Nj. Vel. kraljici posebej poudarjajo: »Čakamo čas, ko bomo z Vašim kraljevskim sinom stopili v borbo za ostvarene sporoke kralja Ujedinitelja.

Francov zaupnik v Rimu

Če Mussolini odreče podporo generalu Francu, je njegova stvar propadla

Rim, 23. maja. r. Davi je prispel z letalom v Rim zaupnik generala Franca in njegov glavni finančnik, znani španski milijonar Juan March. V Rimu so bili o njegovem prihodu že obveščeni ter so ga pričakovali. V neki vili blizu Rima se je dopoldne sestal z Mussolinijem in je imel z njim nad dve uri trajajoč razgovor. March je iz Gibraltarja potoval na krovu italijanskega ruslca. V njegovem spremstvu je tudi španski vojvoda Alba.

Prihod zaupnika generala Franca v Rim je izzval v političnih in diplomatskih krogih veliko pozornost. Kakor za. trjujejo v poučenih krogih, je njegov prihod v Rim v zvezi z akcijo Anglije, ki skuša doseči premirje in likvidacijo španske državljanske vojne. V zvezi s tem se je zadnje čase zelo resno zatjevalo, da se tudi Mussolini bavi z mislijo, da umakne vse italijanske oddelke iz

Manifestacija solidarnosti jugoslovenske in češkoslovaške vojske v Pragi

Mala antanta je čvrst branik miru proti vsakemu napadalcu

Praga, 23. maja. AA. Češkoslovaški minister za narodno obrambo Mahnik je priredil snoči v čast jugoslovenskemu ministru vojske in mornarice generalu Mariću svečano večerjo. Ob tej priliki je minister Mahnik nazdravil Nj. Vel. kralju Petru II, Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, jugoslovenskemu narodu in jugoslovenski vojski. V svoji združitvi je opozoril na krvno sorodnost obeh narodov, katerih bratstvo je bilo zapечатeno tudi na bojnih poljih. Izrazil je željo, da bi se ohranil mir, ki je obema državama tako prisrčen. Oba naroda pa se bosta vendarle spet znašla skupno na bojiščih, če bo treba braniti s tolikimi žrtvami pridobljene in posvečene pravice. Mala antanta je varen branik nasproti vsakemu napadalcu, ki bi hotel uničiti plodove njenega mirnega dela.

Jugoslovenski vojni minister general Marić se je v svoji združitvi zahvalil za izraze solidarnosti in je nazdravil predsedniku republike dr. Edvardu Benešu, zavezniškemu češkoslovaškemu narodu in vojski. Prav tako je podčrtal bratstvo obeh narodov in pomen Male antante za obrambo skupnih pridobitev in dobrin. Hkratu je izrazil zelo laskovno priznanje češkoslovaški vojski, katero je lahko že ponovno najodličnejše ocenil že ob raznih prilikah, posebno pa lani, ko se je udeležil velikih češkoslovaških vojnih vaj.

Predsednik turške vlade v Beogradu

Ministrski predsednik dr. Stojadinović ga je spremljal do Mladenovca

Beograd, 23. maja. AA. Predsednik turške vlade Ismet Inönü, ki se je udeležil kronanja v Londonu, je davi s simplonskim orientnim ekspresom potoval skozi Beograd. Do meje se mu je odcepel naproti turški poslanik na našem dvoru Ali Aktaj Hajdar. Na železniški postaji je sprejel svojega turškega tovariša predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović v spremstvu načelnika političnega oddelka zunanje ministristva Iva Andrića, šefa kabineta dr. Dragana Protića in šefa protokola dr. Marinovića. Dr.

V svojem nagovoru je predsednik naglasil, da je Zveza jugoslovenskih nacionalnih študentov nadstrankarska, vendar pa strogo jugoslovensko nacionalna organizacija, v kateri so zastopniki vseh nacionalnih skupin, predvsem seveda JNS. Prelom, ki je nastal v našem nacionalnem življenju, ko se je hotelo zrušiti to, kar je bilo s tolikimi žrtvami in naporu zgrajeno v šestih letih, ni mogel zatreti jugoslovenske nacionalne misli. Jugoslovenska nacionalna misel bo izšla iz teh težkih časov le še ojačena, ker ni mogoča Jugoslavija brez jugoslovenstva.

Govornik je obširno orisal vso borbo, ki jo morajo voditi jugoslovenski nacionalni elementi, zlasti v nekaterih banovinah, kjer so popolnoma prepuščeni terorju od spodaj. Jugoslovenska misel pa bo prestala tudi to morda najtežjo preizkušnjo in dosegla svoj nov preporod. Jugoslovenska nacionalna omladina vidi edino rešitev v ustvaritvi močne jugoslovenske nacionalistične fronte, ki bo zopet zbrala pod svojim praporom vse razkropljene jugoslovenske sile in jih povedla do končne zmage.

Obširno se je nato bavil s famoznim kongresom nekakih jugoslovenskih nacionalistov, ki se je vršil sredi maja in je bil prirejen s pomočjo brezplačnega potovanja in banketov in kjer se je skušalo z nekimi fiktivnimi klubi osnovati pod istim imenom novo novo zvezo, kar pa je temeljito izpodbijalo. Na tem kongresu ni bilo niti enega Ljubljančana, iz Zagreba

pa je poslal svoje delegate le en klub, dočim so bili iz Beograda zastopani neki novi fiktivni klubi. Zveza jugoslovenske nacionalne omladine ne bo biti nikomur za štafazo in bo, kakor doslej tudi v bodoče šla neomajno po poti, ki je začrtana v nesmrtni oporoki tvorca Jugoslavije; Čuvajmo Jugoslavijo! Sklenjeno je bilo, da se zaradi omenjenega kongresa vloži protest pri prosvetnem ministru ter naprosi še posebej kraljevi namestnik dr. Stanković za zaščito proti nasilju gotovih elementov.

Tajniško in blagajniško poročilo je podal g. Stanko Rapotec iz Ljubljane. V teku dveletnega poslovanja po ljubljanskem kongresu, kjer je bila Zveza ustanovljena, je bila na njeno iniciativo osnovana dijaška Mala antanta, ki je imela svoje zasedanje v Zagrebu, Beogradu in na Bledu. Zveza jugoslovenskih nacionalnih študentov je tudi edina jugoslovenska studentska organizacija, ki je včlanjena v mednarodni federaciji. Na kongresu v Sofiji so morali naši delegati skupno z ostalimi delegati Male antante zapustiti zborovanje zaradi revizionističnih zahtev neke bolgarske skupine.

Ob zaključku je bilo sklenjeno, da se sedež zveze za prihodnji dve leti prenese v Ljubljano in zato v novi upravi tudi prevladujejo Ljubljančani. Za predsednika je bil izvoljen jurist Franjo Mikuletić, za podpredsednika tehnik Mirko Polak, za blagajnika jurist Avgust Plajh, za tajnika jurist Vladimir Kosl. V odboru pa so zastopniki vseh treh univerz.

Novi predsednik g. Mikuletić se je zahvalil za izkazano mu zaupanje in je v svojem govoru podčrtal preporod jugoslovenske misli med akademsko omladino. To je dokazala med drugimi tudi velika omladinska manifestacija v Ljubljani.

Ob koncu zborovanja je bila sprejeta resolucija, ki bo predložena vsem kompetentnim mestom in v kateri poudarjajo stalistične slovenske nacionalne omladine do vseh aktualnih problemov.

Odhod italijanskega kraljevskega para iz Budimpešte

Budimpešta, 23. maja. AA. Dvorni vlak, s katerim sta se italijanski kralj in kraljica včeraj odpeljala iz Budimpešte, se je med potjo za nekaj minut ustavil tudi v Szekesfeharu, kjer je italijansko vladarsko dvojico pozdravil tamkajšnji veliki župan.

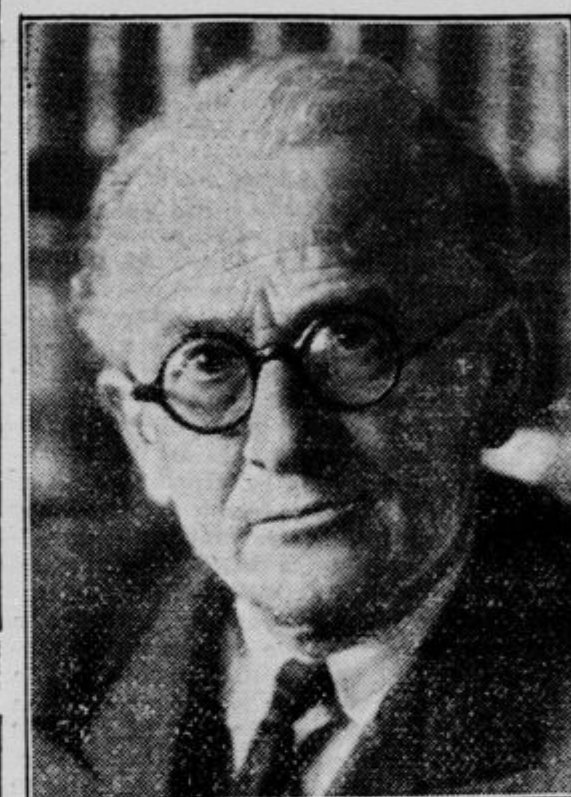
Strašna nesreča izletniškega avtobusa

Varaždin, 23. maja. o. Snoči okrog 8. se je pripetila v bližini Lepoglave strašna avtomobilska nesreča. Avtobus, s katerim so se vračali s svojega majniškega izleta učenci 6. razreda realne gimnazije v Koprivnici, je treščil na nekem prelazu v mešani vlak. Avtobus je popolnoma zdrobilo, dva učenca sta se ubila, osem jih je hudo, 22 pa lažje ranjenih.

Bil je še mrak, ko so se izletniki vračali iz Lepoglave proti Koprivnici. V avtobusu je bilo poleg dveh profesorjev in šoferja 6 maturantov, 4 učenci 4. razreda, 18 učencev 6. razreda. V bližini Trakošča na križi ceste z železniško progo, ki dela baš na tem mestu ovinek in ni mogoče videti ali je proga prosta ali ne. Snoči je vrhu tega še deževalo, tako da je bila pozornost šoferja v polni meri osredotočena na samo cesto. Ker na tem mestu ni zapornice je šofer očividno mislil, da je cesta prosta in je mirno vozil dalje.

Sele v zadnjem trenutku je zapazil, da se bliža vlak. Mislil, da bo še uspel nesreči, je z vso brziho pognal vozilo preko proge. Prednji del avtobusa se je prišel preko tračnic, ko se je lokomotiva z vso silo zaletela v zadnji del avtobusa. Nastal je lom, krič in vik. Lokomotiva je vlekla avtobus še kakih 30 m daleč s seboj in ga nato odrinila na levo stran proge, tako da se je ostanek avtobusa prevrnil na travnik sredi proge.

Učenec 6. razreda Albert Krušjac se je hotel rešiti še v zadnjem trenutku in je skočil skozi okno. Na žalost pa je skočil

Ljubljana, 23. maja.

Izgubili smo profesorja dr. Ivana Prijatelja.

Z iskreno boleščjo bo ta nepričakovana novica navdala tisočera in tisočera srca. Svoj nismo vedeli, da mu je tako kratko odmerjeno število mesecev in dni, ko je vendar minilo že poldrugo leto, odkar je praznoval 60letnico in smo se vsi od srca veselili, da ga imamo tako čilega v svoji sredi. Toda stično prenašajoč usodni udarec in tugo po smrti svojega sina, je dr. Ivan Prijatelj tajil tudi svojo telesno slabost. Zadnji čas ga je ugonabljala arterioskleroza — in danes, na solnčno pomladno nedeljo, ko so njegovi najskrbnejše negovani vrtički v najbohotnejšem kraju, je dr. Ivan Prijatelj mirno zasnil v večnost.

Dala nam ga je slovenska Atika. Rodil se je 23. decembra 1875 v Sodražici pri Ribnici. Srečno božično dete je uživalo skrbno vzgojo v pošteni družini. Šele z 9 leti, pa mu je bilo dano, da se je začel solati. Njegov duh se je začel posebno bistriti, ko ga je oče jemal kot pristni Ribničan s suho robo na svoja pota. Zlasti sta hodila po Koroškem. Kot študent na ljubljanski gimnaziji se je brž izkazal z izrednim talentom, kmalu je obvladal ruščino. Kot maturant je uredil almanah »Na razstanku«. Po maturi je sicer bila njegova želja, da bi studiral medicino, vendar se je kmalu znašel v svoji pravi namembni globoka ljubezen do ruske književnosti ga je napolnila, da je na Dunaju prestopil na slavistiko. Že kot dijak je bil knjižničar slavnega Jagića. Pot ga je povedla v Rusijo, kjer je studiral pri Pypinu. Leta 1902 je na Dunaju dosegel doktorat iz filozofije, iz slovenistike. Po promociji je znova šel v Rusijo izpopolnjevati svoje znanje. Pot ga je povedla

tudi na Finsko, v Nemčijo, v Pariz in na Poljsko. Naposled je bil sprejet v službo kot knjižničar dunajske dvorne biblioteke. Tu se je začelo njegovo obširno znanstveno delo. Na dvorni biblioteki je ostal do osvobodjenja. Pridobil si je med tem tolik slovesa, da so ga vabile razne univerze za profesorja ruske in poljske književnosti. Toda on se je najvnetejše posvečal studiju slovenske književne zgodovine in je bil med prvimi, ki jim je osvobodena domovina ponudila profesuro na novo ustanovljeni univerzi v Ljubljani. Tej je potem ostal zvest do svoje smrti. Zda je vzgajal že šesti rod svojih učencev. Biti učenec dr. Ivana Prijatelja se je reklo, imeti za učitelja genialnega mojstra, očetovsko ljubeznivega, značajnega in plemenitega mentorja!

Ni mogoče, da bi v teh skromnih vrsticah, posvečenih njegovemu spominu ob tako nenadnem poročilu o njegovi smrti, mogli dovolj dostojno vrednotiti veliko in obsežno delo dr. Ivana Prijatelja. Dovoljno naj nam bo, da povzamemo nekatere podatke iz člankov, ki smo jih objavili ob njegovi 60letnici.

Z dr. Ivanom Prijateljem smo izgubili utemeljitelja slovenskega esaja in literarne zgodovinarja velikega formata. Najboljši njegovi eseji — skupno zabeleženih 260 člankov in knjig — so razmetani po raznih knjigah, zbornikih in časopisih. Dr. Prijateljevi eseji o Prešernu, Cankarju, Murnu, njegove velike studije o Stritarju in Askercu sodijo med najznačilnejše in najpomembnejše primere slovenskega eseiističnega sloga. Slovenci žal še nimamo ožjega izbora dr. Prijateljevih esejev. Za 60letnico je izšla jubilejna izdaja njegovih »Profilov naših prepovediteljev« in to je bil šele prvi obrok v odplačevanju moralnega dolga slovenske literature utemeljitelju njene eseiistične zvrsti.

Dr. Ivan Prijatelj je bil prepoveditelj slovenske književne kritike in zgodovine, ki jo je dvignil na evropsko gladino. Vrniti tovariš in znanstveni predstavitelj slovenske Moderne je prinesel v svet naših filozofov in unitarističnih vrednotnih gibčino in profinjeno duševnost modernega človeka. Prinesel je vidike in vzpodbude sodobne psihologije, ki je tolikanj razširila vidni krog realizma. Njegov slog je bil pesniški. S svojimi Profili, z obsežno studijo o Janku Kersniku, s knjigo v predhodnikih in utemeljiteljih ruskega realizma je dr. Prijatelj pokazal moč svojega ustvarjanja, obvladovanja velikega gradiva. Z dr. Prijateljem je nenavadno močno napredovala kultura znanstvenega jezika in sloga.

Velik zgled je dal dr. Prijatelj tudi s svojimi uvodi in komentarji k izdajam slovenskih klasikov v založbi Tiskovne zadruge. Njegove izdaje Jurčiča in Tavčarja niso imele na vsem slovenskem jugu enakih metod in vrednoti uvodnih studij. Nič manjšega pomena niso njegove velike studije iz slovenskih literatur. Marksi je pa še ostalo v rokopisu. Tako je tudi njegova zgodovina kritike izšla le kot skript. Dr. Prijatelj je bil v svoji duši umetnik, — sam je v mlajših letih ustvarjal leposlovno. Njegov ritmični posluš in čut za subtilno vrednost besed pa smo spoznali v njegovih prevodih iz ruščine, od drobnih lirčnih pesmic do Puškinovega »Oneginca« in do prevoda Turgenjev-jeve proze. Mojsirsko nam je tudi prevedel »Revizorja«.

Ne samo na ljubljanski univerzi in v znanstvenem svetu Jugoslavije, marveč daleč izven meja slovi ime dr. Ivana Prijatelja. Bil je pravi član Znanstvenega društva za humanistične vede in član slovenskega instituta v Pragi. S filozofskim smehljajem je šel preko slavljenja kakor tudi preko tegob in udarcev, s katerimi mu usoda ni prizanašala. Široko razgledan znanstvenik se je zadnja leta obrčal od svetnega hruma, vsa njegova ljubezen je bila na njegovih vrtičkih, pri zvesti družici in hčerki. Pretreseni stojimo danes z njima ob njegovi mrtvaški postelji. Izgubili smo dr. Ivana Prijatelja... Ne, samo z zemljo se bo združilo, kar terja zemlja od njega. Toda ime dr. Ivana Prijatelja se bo blestelo med najsvetlejšimi, kar jih je lahko Universitas Alexandrina s ponosom in častjo zapisala na svoj št. Delo in duh ostane, dr. Ivan Prijatelj bo večno z nami.

Večna slava dr. Ivanu Prijatelju!

Dan občnih zborov v Beogradu

Beograd, 23. maja. p. Danes je bila v Beogradu cela vrsta občnih zborov. Med drugimi so zborovali knjižničarji. Ljubljano je zastopal dr. Janko Šleibinger. Na zborovanju so razpravljali največ o zamenjavanju te panoge, ki se mora boriti s skoraj nepremagljivimi težavami. Za predsednika je bil izvoljen dr. Josip Badalić iz Zagreba.

Danes je imela svojo letno skupščino tudi Zveza Jč-lig. Zborovanje je vodil dr. Egon Stare. Zborovalci so počastili med drugimi tudi spomin zaslužnih pokojnih delavcev na polju jugoslovensko-češkoslovaške vzajemnosti, dr. Milana Sršića in dr. Ljudevita Pivka, češkoslovaški poslanik dr. Girsja je čestital k lepim uspehom lig v Jugoslaviji. Za novega predsednika Zveze je bil izvoljen predsednik Narodne skupščine Stevan Čirić.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Najstarejši milijonar umrl

V starosti 98 let je preminul znani John Rockefeller

Newyork, 23. maja. AA. Svetovno znani finančnik John de Rockefeller je umrl v svoji letni rezidenci v Dayronu Bidgeu na Floridi davi ob 4.05. Zadela ga je srčna kap. Umrl je povsem nepričakovano. Vse zadnje mesece se je zelo dobro počutil. Dosegel je redko starost 98 let.

John Rockefeller se je rodil l. 1839 v Rickefordu v newyorški državi. V toku svoje nagle in izredno uspešne kariere v ameriški industriji je v Clevelandu ustanovil podjetje Standard Oil Warks, ki se je leta 1872 združilo z družbo s podjetjem

Standard Oil Company. Rockefeller spada med najbogatejše ljudi na svetu. V konkurenčni borbi je veljal za brezobzirnega moža. Kljub temu pa je dajal ogromne vsote denarja za znanstvene in humanitarne svrhe. Vseučilišče v Čikagu je prejel od njega nič manj ko 55 milijonov dolarjev. Leta 1901 je ustanovil znani Rockefellerjev zavod za znanstvena raziskavanja. Za časa svetovne vojne je ustanovil znani fond za humanitarne in znanstvene akcije odnoso za materialno in moralno obnovo sveta po svetovni vojni. Iz tega fonda je prejemale podpore tudi nekaj slovanskih ustanov.

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana 23. maja. Po sobotni nevihti smo dobili lepo, sončno, precej soparno nedeljo. Izletnikov je bilo mnogo iz Ljubljane, vendar pa je bilo mnogo iz dežele v mesto bilo zelo obilno in to zaradi običajnega vsakoletnega prošenja na Rakovniku. Policija ni imela mnogo opravka, reševalna postaja tudi ne. V Jakopičevem paviljonu je bila zaključena umetniška razstava. Poslednji dan je imela prav lep obisk.

Lepa nedelja je seveda vplivala na obisk kinematografov. Navzlic temu je bilo zlasti v večernih predstavah precej publike, ki pa se je vračala skrajno nezadovoljna. Na pričetku programa je bilo namreč na platnu citati objave, da odpade žurnal in kulturni film, ker mestni župninski urad povsem neupravičeno zahteva za uvožene kulturne filme in žurnale po 300 Din trošarine. Kinematografi se seveda v itak že slabi sezoni niso mogli odločiti, da plačajo to izredno davščino in tako je ostala Ljubljana brez filma o katastrofi Hindenburga in brez slik o kronanju v Londonu. Pri nas bodo res kmalu postali dolga vas — pusta in dolgočasna.

Blagodejno delovanje učiteljske samopomoči

Ta za učiteljski stan prevažna ustanova, katere bo prihodnje leto praznovala svoj 40letni obdobje, je imela danes v šoli na Grabnu svoj letni občni zbor. Zbor je vodil že dolgoletni vestni predsednik g. Ivan Kocijančič, učitelj v p. v Ljubljani. Po pozdravu se je s toplimi besedami spominjal našega mladega kralja Petra II. Nato je podal občinski poročilo o delovanju ustanove za preteklo poslovno leto, ki nikakor ni zaostajalo za prejšnjimi leti. Vsega prometa je imela učiteljska za druga leta 3.426.000 Din. Na samih posrednikih se je izplačalo nad 421.000 Din. Kaj lepa čepa in podpora svojcem ob smrti člana, katerih šteje ustanova nad 2.600.

Po pojasnitvi predsednika na nekatera vprašanja, je bil računski zaključek za 1. 1936 soglasno odobren in je bila na predlog nadzorstva po Andreju Sežunu podana upravi zavoda razrešnica. Pri spremembi pravil, odnosno predlogih glede povisaanja podpornega in starostnega podpornega sklada, se je razvila daljša debata, ki se je pa završila na koncu v polnem skladu na obe strani. Na vrsto je prišla točka, volitev načelstva in nadzorstva. Predmet pa je bil povzel besedo predsednik in je z obžalovanjem javil, da dosejanja odbornika v načelstvu g. Eng. Gangli, ki je bil član načelstva od vsega začetka nje ustanovitve in prof. v p. g. Albert Sič nikakor in pod nobenim pogojem ne sprejmeta teh funkcij, največ zaradi rahlega zdravja. Obema se je predsednik zahvalil v daljšem govoru za dolgotrajno poštvalno delo, čemur so vsi navzoči pritrdili. Izvoljeni so bili nato v načelstvo gg.: Ivan Kocijančič, Juraj Režek, Josip Kobal, Ivan Dimnik, Jakob Novak, v nadzorstvo pa: Fran Pristovšek, Andrej Sežun in Anton Volavšek. Po obravnavi in razgovoru se nekaterih predlogov in nasvetov je predsednik po ožurnem zborovanju zaključil občni zbor.

Upokojenci so razpravljali o svojih važnih zadevah

V dvorani Delavske zbornice so se dopoldne zbrali državni upokojenci iz vse banovine k rednemu običnemu zboru svojega društva, da premerijo uspehe v borbi za izboljšanje svojega gnetnega položaja in si začrtajo smernice za prihodnje dni. Zborovanje je vodil predsednik upravnega sodišča v p. dr. Vrtničnik, na čigar predlog so zborovali med živahnim odobravanjem sprejeli vdanostne pozdrave Nj. Vel. kralju Petru II., med gosti pa je še posebej pozdravil zastopnika policijske uprave Mileja, predstavnik tiska in zastopnike vnanjih društvenih postojank.

Obširno tajniško poročilo je podal ravnatelj zemljiške knjige Spende, ki je navajal, da je v preteklem letu umrlo 63 članov, in občni zbor na dostojen način počastil njihov spomin. Med najvažnejše akcije, ki jih ima društvo v preteklem letu za sabo, je borba za redno izplačevanje pokojnin. Temu vprašanju, ki je globoko posega v življenje slehernega upokojenca, je društvo zmerom posvečalo najskrbnejšo pozornost in je nesebično interveniralo na vseh odločitvenih mestih, pa tudi v finančnem ministristvu samem, da je treba odpraviti žalostni, nesocialni red, ki je v

tem pogledu vladal od nekdaj. Pred letom dni je Društvo državnih upokojencev za dravsko banovino predlagalo zagreškemu kot najmočnejšemu banovinskemu društvu, naj bi vse upokojenske organizacije posla-le skupno deputacijo k finančnemu ministru in predsedniku vlade, da zaprosi za takojšnje rešitev te nevarne zadeve. Dne 12. oktobra 1936 se je v Zagrebu vršila posebna konferenca. Deputaciji, ki je nato obiskala vse beograjske instance, je finančni minister izjavil, da je vsem finančnim direktorjem že izdal potrebna navodila in jim naročil, da se morajo potruditi za rednejše izplačevanje pokojnin. Hkratu je obljubil, da bo po svojih močeh uvaževal tudi vse druge predloge upokojencev, kolikor mu bodo dopuščala sredstva. Izjavil je tudi, da bo skušal poiskati potrebne vi-re, da bi se mogle plače in pokojnine povišati za 5%, že z novim proračunskim letom 1937-38. Podražitev življenjskih potrebščin, ki je nastopila zadnji čas, je po ministromnenju le kratkega, prehodnega značaja. Če pa se bodo povišane cene ustalile, je obljubil pomoč, da uradniki in upokojenci ne bodo trpeli.

Zasluga tega skupnega nastopa je, da upokojenci od novembra dalje redno prej-majo svoje prejemke, a nevarnost, da se spet povrne poprejšnje stanje, še zmerom ni povsem odstranjena. Tako je moralo društvo v januarju in marcu brzojavno inter-venirati pri finančnem ministru, da je odredil pravočasno otvoritev kredita. Še te-žavnejša pa je zadeva s povišanjem po-kojnin. Ministarstvo napoved, da bo dragi-ka kmalu minila, se na žalost ni uresni-čila in povišane cene se niso samo usta-ville, temveč še vedno rasejo. Tudi vladno glasilo »Samouprava« je proti koncu pre-jšnjega meseca priznala, v kako veliki meri rasejo cene življenjskih potrebščin. Po po-datkih, ki so vzeti iz dunavske banovine, a se gotovo ne razlikujejo od razmer v osta-lih pokrajinah, naveda list, da so od leta 1935. do danes poskočile cene v naslednjem razmerju: rženica prvostenske kvalitete od 100—180 din za cent, riž od 90—140 din, ječmen od 70—125 din, koruza od 70—100 din, svinjina za 1 kg žive teže od 4—8 din, goveje meso 3—6 odnosno 4—7 din. Po-vojnico so se sploh vsi kmetijski pridelki podražili za 20—30%. Industrijski proiz-vočki 20—30%, oblačila, čevlji in druga po-trebnosti pa 20—25%. Na tem poskoku cen trpi v prvi vrsti uradništvo in delovni sili, vobče, ker so navezani na stalne plače in mezde, ki so že zdavnaj pod živ-ljenjskim standardom. Zato je minister Janković pred kratkim pač po pravici iz-javil, da je postalo vprašanje o zvišanju plač akutno. Ko so se leta 1935 znižale plače in pokojnine, se je za ukrep utemeljeval s tem, da so se cene vsem življenjskim po-trebnostim znižale, a prav tisti dan, ko je uredba o znižanju izšla, se je v Beogradu podražil kruh. Narodna skupščina in se-nat sta dvakrat čutila potrebo, poslanecem in senatorjem zvišati dnevnice, a za zviša-nje plač in pokojnin gotovo ni prav nič manj tehničnih razlogov. Draginja pa izziva-jo tudi mestne občine s svojo trošarinsko politiko, ki se ji pridružuje še država, z zmerom novimi trošarinami in taksami.

Mnogo brezupnega dela je dala društvu borba proti kuluku, ki ga pri nas plačujejo samo državni nameščenci in upokojenci. V tej zadevi je odbor interveniral pri mini-stru za javna dela, za podporo pa je na-prosil tudi oba slovenska ministra, a vse prizadevanje je doslej ostalo zaman. Po dolgih križih in težavah je društvo vendar-je doseglo, da je z novim občin. pravilni-kom o vozni in prevoznih ugodnostih pri-znan državnim upokojencem in članom njihovih rodbin popust 50% od redne vo-znine 24 krat na leto. Važna pa je še na-laga, da se doseže čim kompaktnije so-delo vanje upokojenskih društev iz vse banovine. Na konferenci v Zagrebu je bilo so-glasno sklenjeno, naj bi se vodstvo skupnih intencij poverilo zagreškemu kot najmo-čnejšemu društvu, kot svetovet pa naj bi mu bili dodeljeni predsedniki ali delegati iz vseh drugih banovin. To zahteva pa bo mogoče uveljaviti le preko močnih eno-tnih banovinskih organizacij. Vse ostale ba-novine so enotno organizirane, le morav-ska in pa Beograd z Zemunom se nimata svojih društev. V naši banovini so državni upokojenci razcepjeni, v primorski ba-novini pa se je ustanovilo posebno društvo v Šibeniku, čeprav obstoji v Splitu agilno ba-novinsko društvo. Treba bo začeti s siste-matičnejšim organizatoričnim delom, če naj bi celotno gibanje upokojencev dose-glo nekaj več konkretnega uspeha. V kako

lepem razmahu je društvo v Ljubljani, naj-bolj nazorno priča dejstvo, da je od leta 1934. do 1. maja letos poskočilo število čla-nov od 1460 na 2838. V dobrih dveh letih se je torej število članstva skoraj v ce-loti podvojilo.

O denarnem gospodarstvu je poročal kot blagajnik pisarniški ravnatelj Abram. Iz računskega zaključka povzamemo, da so celotni dohodki društva znašali v lanskem letu nekaj nad 72.000 din, med izdatki pa so največje postavke stroški za glasilo »Upokojenec« (27.471 din), za tiskovine, pisarniške potrebščine in podobne izdatke (10.352 din), honorarji tajniku in blagajni-ku (10.200 din), potni stroški funkcionar-jev in podpore siromašnim članom (8.737 din) ter najemina, razsvetljava in kurja-va društvene pisarne (6.915). Društvena imovina je do konca leta 1936. narasla na 43.257 din. Na predlog občinskega inšpek-torja finančne kontrole Kovača, ki je po-ročal v imenu nadzorstva, je skupščina so-glasno odobrila absolutorij dosedanjim upra-vi, nato pa so se izvršile nadomestne vo-litve 6 novih odbornikov. Pri razpravi o samostojnih predlogih je bilo po kratki, živahni debati sklenjeno, da se ustanovi po-seben posmrtniški sklad za člane, v ka-terega bodo za vsak smrtni primer plače-vali upokojenci po 2 odnosno 3 din. V zve-zi z izpremembo pravil se je društvo pre-kristilo v Društvo državnih in samouprav- nih upokojencev za dravsko banovino, s čim-er se njegovo delovno področje razširja na vse najvažnejše panoge javnih upoko-jencev. Na koncu je skupščina sklenila iz-reči iskreno zahvalo narodnemu poslan-cu dr. Riku Fuxu in senatorju Ivanu Hri-barju, ker sta se z vnmogo zavzemala za pravice upokojencev v narodnem predstavi-štvu.

Boleči vozli v sklepkih

so znaki protina (gihta). Zahtevajte od Piščan-biroja, Beograd II, Maršala Pilsud-skeg 22, ali pa od Pištanyinformator, Zagreb, Strossmayerov trg 1/II. kat, brez-plačno brošuro »Zakaj kopališče Pištany«. Citali boste v njej o izločevalnem učinkovanju blatnih kopeli v Pištanyju (Češkoslovaška) in istočasno o dieti.

Kopališče Pištany prinaša ozdravljenje!

V zračnem prometu 70% popust na povratku

Nedelja v Mariboru

Maribor, 23. maja.

V gledališču premiera.

Ob velikem zanimanju kulturnega Ma-ribora je bila v soboto zvečer premiera Čapkove »Bele bolezni«. Žela je toplotno priznanje številnega občinstva, ki je častno zasledilo mariborski Talijani hram. Sodeč po prodornem uspehu bo ta »drama humani-tete« tudi v Mariboru polnila gledališče. Sodeloval je ves mariborski ansambl.

Ogromno zanimanje nacionalnega sokol-skega Maribora

je bilo za današnji popoldanski veliki so-kolski nastop v št. Ilju. Zavedni Mariborčani so že dopoldne odšli v št. Ilj, nabito polna sta bila tudi popoldanskega vlaka. Po velikih pripravah in velikem odzivu ob-mejnega Maribora je mogoče današnje so-kolsko slavlje uvrstiti med največje mani-festacije obmejnega Sokolstva.

Parlament naših vzgojiteljev.

Vsakoletni redni občni zbor Pedagoške centralne je nudi krasno sliko marljivega, intenzivnega, pedagoško prizadega delo-vanja. Poročila na današnjem zboru pod vodstvom zaslužnega predsednika prof. Šilha so pričala o velikem podrobnem de-lu, ki ga je na svojem področju izvršila Pedagoška centrala. Poučni izlet na češko-slovaško, organizacija lepo uspešnega Pe-dagoškega tedna, intenzivna priprava za izdajanje mesečnika »Roditeljski list«, le-po množiča se centralna strokovna knjiž-nica, vse te in druge postavke dajejo tej pomembni instituciji najlepše priznanje, ki je našlo svojega izraza tudi v zaupanju članstva do sedanjega vodstva, ki mu je bilo poverjeno, da tudi nadalje vodi to važno kulturno vzgojno institucijo. V okvi-ru današnjega običnega zbora so se obrav-nala tudi številna strokovna vzgojna in

organizacijska vprašanja, katerih realiza-cija bo še povečala ugled mariborske PC.

Odločena otroka.

Mnogo sočutja sta zbudila v Mariboru Gletna Nada in Štefni Milan, ki so ju na-šli v veliki banovinskega Detjega doma. Njuna usoda se je pokazala ob pismu, ki so ga našli pri njih in v katerem opisuje njuna mati svoje življenjsko gorje, proseč bansko upravo, da sprejme otroka v De-čji dom, saj je sama že preko 8 mesecev brez vsakega zasluga. V pismu pravi mati, da bo prišla pogledat, če so ju vze-li pod streho, sicer bo oba otroka spet vzela s seboj in pojde z njima vred v Dr-vo. Odločena otroka sta bila sprejeta v Mladinski dom, za materjo pa poizvedu-jejo.

Manifestacija pred doma-čijo dr. Valentina Rožiča

Litija, 22. majnika

Vse te dni smo imeli prav lepo, solnčno bolj poletno kakor pomladansko vreme. Zemlji je že primanjkovalo moče in so se na mnogih krajih prikazale razpoke. Res ni šla zaradi pomanjkanja vlage nikamor naprej, v suho zemljo pa mnogi kmetje še niso spravili semenja in sadik, ki bi jih se-čer že zdavnaj morali. Včeraj, v soboto popoldne, pa se je nenačoma pripravilo k nevihti. Nebo se je poodrilo okrog 15. ure popoldne, nato se je vsul gost dež. Med bliskom in gromom pa se je kmalu usula toča, debela kakor leščniki. Z vsa si-lo je točila skoro četr ure. Ponekod se je je nabralo za prst do dva na debelo. Zaradi toče se je tudi ozračje hipoma shla-dilo. Deževalo je nato še ves večer in tudi ponoči. Zanimivo pa je, da je ostal baro-meter na svoji običajni višini in res, še včeraj je gozilo, da na današnja nedelja skvarjena za vsak izlet, zlasti so bili obu-pani oni, ki so se namenili na domorodno slavlje k Sv. Trojici odkrivat spominsko ploščo, pokojnemu zasavskemu rodoljubu in prosvetnemu delavcu dr. Valentinu Ro-žiču; davi je pa požarilo dolino vedro prečiščeno pomladno jutro.

Na goro k Sv. Trojici, ki je bila vsa v

Čiščenje samostanov v Nemčiji

Imenovana je bila posebna škofovska preiskovalna komisija, ki naj očisti duhovščino nemorale

Berlin, 23. maja. r. V nemških kro-gih je zbudilo veliko senzacijo, da je z odobravanjem Vatikana nemški episkopat sklenil postaviti posebno škofovsko komi-sijo, ki bo izvršila revizijo samostanskega življenja v Nemčiji. Na čelu te komisije je berlinski katoliški nadškof Preising, pripadala pa ji še dva druga nemška ško-fa in večje število preiskovalnih komisar-jev. Ta komisija se v nemški javnosti smatra za dokaz, da se sedaj tudi s cerk-venne strani priznavajo težke obdolžitve, ki so se pojavile v znanih procesih proti raznim duhovnikom zaradi nemoralnega

življenja, da želi sedaj tudi katoliška cer-kev očistiti samostane. Duhovniki in re-dovniki, ki bodo spoznani za krive, bodo izključeni iz svojih redov, odnosno bodo izgubili duhovniški položaj. V nemških po-litičnih krogih se poudarja, da se je nem-ški episkopat odločil za strožje ukrepe še le sedaj, ko so kazenski procesi pokazali nemogoče stanje med nemško duhovščino, akoravno so že leta sem bile znane raz-mere v mnogih samostanih. Škofijska ko-misija za preganjanje nemorale iz katoli-ških samostanov bo pričela takoj poslo-vati.

Kaj pravi dr. Eckener o vzrokih katastrofe »Hindenburga«

Po njegovem mnenju je nesrečo zakrivila strela

Lakehurst, 23. maja. AA. Preiskovalna komisija, ki še vedno ni dognala vzroke »Hindenburgove« katastrofe, je včeraj za-šilala dr. Eckenerja. Slavni zrakoplovec je izrazil svoje prepričanje, da je morala katastrofo povzročiti strela. Če je nastal v zadnjem delu zrakoplova še kak doslej nepojasnjen pojav, je dejal, spričo kate-rega je nastala v pregradi plinskih pre-delkov odprtina, skozi katero je morala eksplozija muno nastati spričo električne iskre izjem zrakoplova. Ta iskra pa ni

mogla priti od nikoder drugod, kakor iz oblakov. Znano je, da je bila prav tedaj, ko se je nesreča zgodila, huda nevihta. Električni naboj zraka je moral biti ne-dvoumno jačji od naboja na zunanem omotu zrakoplova. Na vprašanje, kaj mi-sli o možnosti sabotaže, je dr. Eckener skomignil z rameni in dejal: Tu ni nika-kega sledu, na katerega bi se lahko opi-rala taka domneva. Zaradi tega smatram, da se lahko govori o sabotaži le kot neki teoretični možnosti.

Komunisti napadli kongres francoskih populistov v Saint Denisu

Prišlo je do hudih incidentov — še le včeraj popoldne je policija napravila red

Pariz, 23. maja. AA. V Saint Denisu se je pričel snoči prvi kongres zveze franco-ske mladine, ki pripada francoski populi-stični stranki. Na kongres so prišli tudi komunisti, ki so seveda takoj izvalili hude incidente. Komunisti so ogroženo demon-strirali posebno proti saintdeniškim župa-nu in poslancu Jeacku Doriu. Policija je morala nemudoma intervenirati. Več ko-munistov je bilo aretiranih. Po prvih de-monstracijah je prišlo tudi do hudih spo-

padov. Več ljudi je bilo resno poškodova-nih. Pred občinsko hišo, kjer se je vršil kongres, se je bilo do 23. ure zvečer zbra-lo preko tisoč demonstrantov. Ta čas se je odprlo neko okno v prvem nadstropju ob-činskega doma in skozenj je skočil v gne-čo ljudi neki človek. Pri tem se je sam močno pobil, dve osebi pa sta bili hudo poškodovani. Mir je policija vzpostavila šele popoldne.

Dijaštvo spoznava domovino

Javnost in starši so čisto premalo po-učeni o dijaških društvih in ne znajo ce-niti njihovega dela in namena. Zato nekaj besedi o najstarejšem dijaškem društvu. Ferijalnemu Savezu.

Cilj Ferijalnega Saveza je, da vzbudi di-jaštvu veselje do potovanja in ga z raz-nimi sredstvi tudi omogoča.

Morda bo ta ali on vprašal, zakaj tako pospeševanje potovanj? Temu odgovorjam z besedami Nenadovića: »Potovanje je naj-večja in najlepša šola. Ko človek potuje, je treba, da se zadrži pri vsem onem, kar mu je novo, neznano ali nenavadno.« In res ga ni sporta — če smemo potovanje ime-novati sport — ki bi združil toliko zdra-vega s koristnim. Človek si istočasno kre-pi zdravje in se izobražuje. Kraje, ki si jih prebodi, ali si se mimo njih vsaj vo-zil, si mnogo boljše zapomniš in jih spo-znaš, kakor če bi o njih poslušal kopico predavanj v šoli. Čim pride človek v drug kraj, naleti na mnoge zanimivosti, na lju-di, ki se v mnogem razlikujejo od onih, ki jih je dotlej poznal, spozna razlike v verstvu, v kulturi, seznanj se tu s tem tam z drugim narodnim običajem z raznimi na-rodnimi pesmi, vrazami, pregovori, skratka nudi se mu najlepša prilika za na-biranje narodnega blaga. In čim večja je inteligenca potujočega človeka, tem večjo korist mu bo nudilo potovanje.

Za dijakima ima obveščanje s kmetom poleg naštetih še posebno korist, ki jo prav do-bro poznajo moderni narodi. Odtod izvirajo namreč tkz. dijaške delavske šole, ki so drugod že močno razširjene, a se pojavlja-jo že tudi pri nas. Kajti, dijaški bodoči vo-ditelji naroda ki se družijo s kmetom in ki delajo vzporedno z njim vsa kmetiča-de-la, imajo priliko, da kmeta dobro spozna-jo, da se seznanijo z njegovimi vrlinami in

napakami, z njegovim življenjem in teža-vami, ki ga tarejo in ki bi se morda s pa-metno uredbo dale odpraviti. In to medse-bojno zblizanje kmeta in dijakov bo zapu-stilo pri obeh dobre posledice.

Da, potovanja so najboljša šola in prav ima Lamartine ko pravi, da se je treba učiti in spoznavati veke v zgodovini, lju-di na potovanju in Boga v prirodi. Svet je samo velika knjiga, v kateri z vsakim ko-rakom obrnemo en list. Kaj torej ve oni, ki je prečital samo eno stran!

In propagando potovanja in si stavi Ferijalni Savez kot bistveno točko v svoj program. Pri državnih oblastih in tudi pri nekaterih društvih je naletel na razumeva-nje in tako lahko nudi danes svojim članom mnogo ugodnosti. Vsak član ima polovično vožnjo na železnicih od 1. junija do 30. septembra. t. j. štiri mesece. V istem ča-su ima prav tako za polovico znižano vož-njo na parnikih Jadranske, Dubrovačke, Zetske in Državne rečne plovilne. Tudi ne-katera avtobusna podjetja dajejo članom Ferijalnega Saveza znatne popuste.

Toda slabo bi vršilo svoje delo društvo, ako bi skrbelo le za ugodnosti svojih čla-nov na prometnih sredstvih. Res, je, da je s tem omogočen dijaku dostop v kraje, ki bi jih sicer nikdar ne videl, toda pri dia-ških potovanjih so mišljena zlasti potova-nja »per pedes antolorum« in pa potova-nja s koleci. Naloga Ferijalnega Saveza je torej da skrbi za cenena in številna zavetišča.

Ta problem je bil rešen pri predvojni Početniški zvezi tako, da je dobil član, ki je obiskal svojega tovariša, hrano in pre-nočišče pri nem zastoni, sam pa je ob-vezan da da isto tovarišu, ki pride k njemu na dom.

Ta ureditev prenočišč, tkzv. dobrotvor-

stvo, se je obdržalo tudi v Ferijalnem Sa-vezu; gotovo je to način, ki najbolj se-znani posamezne člane, ki torej pospešuje prijateljstvo in čut medsebojne pomoči. To-da število dobrotvorstev je vsako leto pa-dalo — člani so plačali rajši ekvivalent — ti dobrotvorji so bili čisto po brezposme-nih vaseh, medtem ko v važnih krajih ni-si mogel dobiti prenočišča in zato je bilo treba izvršiti reorganizacijo zavetišč. Da-nes so v vseh večjih krajih države ves čas počitnic odprta stalna zavetišča, ki imajo 5—10 ali tudi več postelj. Preteklo leto je bilo organiziranih v vsej državi 79 za-vetišč, od teh v dravski banovini 12 s skup-no 2000 posteljami. Mnogo teh zavetišč je v turistično zelo obiskanih središčih, npr. Bled, Maribor, Ljubljana, Plitvička jeze-ra, Split, Dubrovnik, Zagreb, Beograd. Za-to je poset zlasti v teh krajih zelo velik. Z uvedbo stalnih zavetišč je vsakemu di-jaku omogočeno, da si ogleda vse pomemb-nejše kraje naše lepe Jugoslavije in jo tako dobro spozna. Omenim naj še, da se število zavetišč še vsako leto večja.

Kjer je zavetišče, dobi potujoči ferija-lec za nekaj dinarjev tudi toplo tečno hra-no. Savska oblast je šla v tem pogledu še dalje: potujočim dijakom nudi v svojih za-vetiščih hrano en dan zastoni. Kakšno skrb posveča Ferijalni Savez prehrani dijaštva, kaže dejstvo, da votira vsako leto samo za prehrano 100.000 din!

V programu Ferijalnega Saveza je tudi gojitev turistične. Naša planinska društva, ki z velikim trudom in nesebičnostjo vrše turistično propagando v državi, so pravil-no ocenila značaj Ferijalnega Saveza in njegova prizadevanja za širjenje turizma ter so dale članom Ferijalnega Saveza iste ugodnosti, kakor svojim lastnim članom. Kdor je kdaj hodil po naših lepih planinah ve, koliko človek prihrani s temi postu-pi. Ugodnosti ferijalcem dajejo naslednja tu-ristična in planinska društva: Slovensko

planinsko društvo, ki ima 52 postojank v slovenskih planinah, Hrvatsko planinsko društvo v svojih 27 domovih, društvo Fru-ska gora, društvo planinarja za Bosno in Hercegovino, društvo Prijatelj prirode v Sarajevu, Kosmos v Sarajevu, Jug v Skop-lju in Srbsko turistično in planinsko druš-tvo v Beogradu.

Zadnja med ugodnostmi Ferijalnega Sa-veza pa tudi niso njegove kolonije. Feri-jalni Savez je prva ustanova, ki je pri-čela z organizacijo letovišč v naši državi. Prva kolonija je bila organizirana že leta 1921 ob izviru Prače v Bosni in od tedaj dalje posveča društvo veliko pažnjo temu problemu, ter organizira vsako leto nekaj kolonij, deloma ob morju, deloma na čistem gorskem zraku. S tem vrši koristno so-cialno-higijensko delo, kajti v teh kolonijah si krepi zdravje mladina, ki mora živeti skoraj vse leto v nezdruženem, glabem zraku. Treba je le brati zanimive opise teh leto-vanj, ki so jih napisali dijaški in človek se prepriča o priljubljenosti ferijalnih kolonij. V preteklih počitnicah je bilo organiziranih 5 kolonij in sicer v Lescah pri Bledu, v Mi-jatici v Bosni, v Milni na Braču, v Sv. Stevanu pri Budvi in v Bolu na Braču.

Ta letovišča morejo sprejeti do 1000 ude-ležencev.

Ferijalni Savez je pokrenil v zadnjem času tudi akcijo za zblizanje svojih čla-nov z mladino drugih držav. Zblizanje se lahko vrši s potovanji mladine ene države po dru-gi ali pa z izmenjavami. Te pa se laho vrše ali v kolonijah ali pa v posameznih druž-inah. Mladini je tako medsebojno zblizanje zelo koristno v mnogih oziirih: priuči se jeziku države po kateri potuje, spozna raz-mere in življenje v tujih državah in te svoje izkušnje kasneje s pridom porabi. Delo za zblizanje mladine naše države z mladino drugih držav ki se ga je ravno v zadnjem času lotil Ferijalni Savez, je sicer komaj začeto, vendar pa je obrodilo že ne-

kaj ugodnih rezultatov zlasti z Nemčijo in Češkoslovaško.

Številne so torej ugodnosti Ferijalnega Saveza, ki sem jih naštel, ki pa še vedno niso vse. Kajti marljivosti članov in odbo-rov na posameznih šolah je prepuščeno, da pokažejo bodisi v kulturnem bodisi v sport-nem pogledu svojo iniciativnost. Za primer naj navedem le smučarske sekcije, ki so bile ustanovljene komaj pred nekaj me-seci pri dravski oblasti Ferijalnega Save-za in ki so v kratkem času dosegle res lepe uspehe.

Pravico do teh množičnih ugodnosti Ferijalnega Saveza dobi član, ko poravna letno članarino 35 din. Spričo velikih ugod-nosti, ki jih daje društvo, ta znesek gotovo ni prevelik, kajti že na pr. z eno daljšo vožnjo ali z nekajdnevni bivanjem v go-rah je ta znesek prihranjen.

Sedaj še besedo o organizaciji Ferijal-nega Saveza. Na vseh fakultetah, skoraj na vseh srednjih šolah in na nekaterih stro-kovnih šolah v državi so organizirane te-meljne stanice Ferijalnega Saveza, podruž-nice. Naloga teh je, da skrbje za propaga-ndo na oni šoli, da pobirajo članarine in po-kažejo svojo aktivnost v prirejanju eks-kurzij, predavanj, iger, akademij, oziroma, da se udeležujejo v kaki drugi panogi. Podružnice ene banovine so podrejene ob-lasti, ki so torej teritorialno zaokrožene enote. Oblast ima nalogo, da skrbi za red na podružnicah, pregleduje njihovo denar-no poslovanje in jim daje smernice pri njih-ovem delu.

Poleg desetih teritorialnih oblasti so še tri akademske: v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Vseh 13 oblasti pa je podrejenih centrali Ferijalnega Saveza v Beogradu. Ta daje smernice vsemu ferijalnemu delu, skr-bi za stike s prosvetnim ministristvom, ka-teremu je Ferijalni Savez neposredno pod-rejen, izdaja list »Ferijski«, skrbi za pro-pagandne letake in prijavnice. Vsako leto

Športna nedelja

Lepa zmagica - a brez odločitve

Ljubljana je včeraj obračunala s Concordijo pa mora za obstanek v ligi vendarle dobiti še eno točko

Čudno se je zasakalo letošnje tekmovalje v ligi zaradi tega, ker njegove zaključne faze niso zanimive za klube na vrhu, ampak le še za klube na koncu tabele. Današnja nedelja je imela izmed petih tekem na sporedu kar štiri take, ki so se razen beogradske med BSK in osiješko Slavijo končale več ali manj drugače kot bi se dalo količnik sigurno računati v naprej.

V Ljubljani je morala Concordia po pravici pustiti obe točki; rezultat je celo precej skromen za polet, s katerim se je Ljubljana že v prvem polčasu vrgla na nasprotnika in v katerem je zaigrala precej »stodotnih« pozicij. Vsekakor pa po zadnjih Concordijinih nastopih ni nihče »na glas« računala, da bo ta stvar potekla tako gladko in s tako čednim rezultatom.

V Zagrebu sta se dajala Hajduk in Hašk in se razšla brez gola s po eno točko za vsakega. Hašku bo prišlo kravo prav, Hajduk pa ž njo tudi lahko malo gleda na tretje mesto v tabeli, tembolj ker je Jugoslavija odigrala vse tekme in bo morala prihodnje nedelje držati križem roke, ko si bodo ostali še enkrat prištevati točke in šele potem dokončno zavzeli svoja mesta.

V Beogradu je Bask čudovito visoko obračunala z Jugoslavijo, ki je najbrže tudi topot — morda za ceno tretjega mesta v tabeli — morala — ali pa tudi ne natanko tako — odstopiti obe točki. Bask je ž njima preskočil dve mesti in se zdaj že smeje bodočim dogod-

kom. BSK je solidno in nesporno zabil osiješki Slaviji 4 gole in jo pustil kot najresnejšega kandidata za izpad iz lige na 10. mestu v tabeli.

Najmanj važen nastop je imel novi državni prvak Gradjanski v Sarajevu, ki je tudi pustil tamkaj obe točki. Sel je na to tekmo brez skrbi in z rezervami in kljub temu ni izgubil ničesar. Na vrhu je že vse jasno!

Kljub lepi zmagi, ki jo je danes — žal že zelo pozno — zabeležila Ljubljana, je situacija zanjo še vedno nerazčiščena. Res je, da se je zdaj povzpela na predzadnje mesto, toda prava odločitev je zanjo odvisna vendarle še popolnoma od dogodkov prihodnje nedelje. Spored bo obsegal še naslednje štiri tekme: V Ljubljani: Ljubljana : Slavija (S); v Beogradu: Bask : BSK; v Zagrebu: Hašk : Slavija (O) in Gradjanski : Hajduk. Tekmi v Ljubljani in Zagrebu (za osj. Slavijo) bosta pomenili za enega izmed najšibkejših — pogreb.

Tabela pa bo do prihodnje nedelje naslednja:

1. Gradjanski	17	12	3	2	49:15	27
2. BSK	17	10	1	6	47:21	21
3. Jugoslavija	18	9	3	6	39:28	21
4. Hajduk	17	9	2	6	38:18	20
5. Slavija (S)	17	7	3	7	35:36	17
6. Bask	17	6	2	9	34:39	14
7. Hašk	17	4	6	7	21:39	14
8. Concordia	18	4	5	9	26:48	13
9. Ljubljana	17	5	3	9	17:39	13
10. Slavija (O)	17	5	2	10	23:46	12

Ljubljana : Concordia 3 : 0 (1 : 0)

Bilo je precej razburjenja, temu primerno tudi nervozne. Saj pa res ni bila ta bitka tako vsakejana reč. To in ono se je govorilo o zagrebškem rezultatu minule nedelje, in seveda niso šle take govorice v prilog pomirjenju živcev. Kljub vsem dogodkom zadnjih časov, v prvi vrsti seveda kljub poraznim rezultatom se je le našlo na igrišču toliko ljudi, kot bi jih bilo je malokdo pričakoval: okoli 2000 jih je bilo; toda blagajna tega blagoslova ni toliko občutila, marsikatera stotina ljudi je vztrajala do polčasa pred ograjo, da je potem pasirala vhod brez običajnega obola. Kaj se hoče, visok datum, pa griza v žepih!

Po predtekmi, v kateri je naraščaj Ljubljana z lepo igro visoko porazila naraščaj celjskih Atletikov (rezultat je bil 8 : 1), so nastopili akterji:

Ljubljana: Logar, Šiška, Bertonec I; Slapar, Pupo, Boncelj; Janežič, Lah, Bertonec II, Grntal, Hassl.

Concordia: Puhar; Belošević I, Belošević II; Pospisil, Jazbec, Vučelovski; Vidmar, Valjarevič, Obres, Eibbel, Lohč.

Sodnik g. Mattea Francesco iz Turina. Igralo se je tako na 5 : 0 za Ljubljano, če bi le bilo nekaj več reda v teku prvega polčasa na levi strani napada, bi bili šli v polčas z vsaj tremi goli. Za ostalo bi bilo časa dovolj v drugih 45 minutah. Igra je bila seveda

tipično prvenstvena s primesjo

obupne borbe za »biti ali ne biti«. Temu primeren je bil tudi stil. Pa je le, kljub vsem tem atributom, ostala v mejah dovoljenega, kar prica o sportni disciplini igralcev, ki se niso dali zavesti od trenutka. Deloma gre tako igra v sodnikovo zaslug, ki je, kot tujec, imel absolutno avtoriteto na terenu.

Ljubljana je zaigrala na zmago. Od prvega do poslednjega diha so vsi delali »garaje«, igrali. Po poizrtvovalnosti je bil pač vsak igralec povsem na svojem mestu. Ne toliko po učinku svoje prireditosti.

Najboljši del je imelo moštvo v svojem ozadju. Obramba kaže, da se je po zadnjih

tudi izda »Popise«, kjer so navedene vse ugodnosti, ki jih daje društvo s seznama vseh zavetišč in kolonij in razni propagandni članki. Ta Popis dobi vsak ferijalec ob koncu leta.

Naj vam podam še nekaj podatkov o gibanju članstva. O tem je prav zanimiva statistika zadnjih desetih let. Leta 1926 do 1927 je bilo vpisanih 7.800 članov, to število pa je stalno raslo in doseglo svoj maksimum v šolskem letu 1930/1931, ko je znašalo skupaj 21.000 članov. Gospodarska kriza je udarila tudi Ferijalni Savez in je število članstva v naslednjih letih nekoliko padlo. Zdjaj pa spet rase in je znašalo lanskotno leto 19.130 članov. Vsekakor je to lepo število a želja vseh pripadnikov in delavcev Ferijalnega Saveza je, da bi se še dvignilo. Kajti le številčno močna organizacija lahko daje svojim članom velike ugodnosti.

Ferijalni Savez skrbi tudi za osnove vse leto odprti zavetišč v najvažnejših krajih in je tudi v tem pogledu še deloma uspel. Društvo ima danes svoje domove v Beogradu, Splitu in Sv. Stevanu pri Budvi in v Mijačici v Bosni. Osnovani pa so tudi fondzi za zgraditev domov v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Dubrovniku. Poudariti je treba, da je vse, kar Ferijalni Savez ima, bilo pridobljeno z delom lastnih članov, brez kakršnekoli subvencije.

Vsaka organizacija, ki hoče, da se njene ideje širijo in da je v stalnem stiku s članstvom, mora imeti dobro propagando, časopis torej. Centrala Ferijalnega Saveza izdaja sedaj že deseto leto »Ferijalca« mesečnik, ki obvešča člane in prijatelje pokreta o vsem, kar se v organizaciji godi in ki obenem širi propagando za potovanja.

Članke pišejo pretežno dijaki, ki popljuje zanimivosti svojih izletov in lepote, ki so jih videli na potovanjih. Ferijalec je edini list, ki pride na vse šole v državi in, ki prinaša opise vseh krajev.

napadnih krize konsolidirala. Šiška je nemara vnesel vanjo več sigurnosti. Stanko se od svojega padca v formi vidno popravil; za tem zidom ima Logar lažje trenotke in opravlja svoj posel zopet odlično kot nekdanj. Imel je dve tri žoge, od katerih je bila ena prava bomba, ali jo je sigurno držal in požel zaslužiti aplavz. Branilci pa nista zlepa pustila napada do sapa. Stanko se je v svoji vihravosti nekoliko vnesel in zanesljivo odbija v vsakem položaju, a šiška se uveljavlja s prevladno taktiko in ruši vse do kraja. Po svojem učinku je Ljubljanska obramba odtehtala Concordijo, ki tudi ni bila najslabša!

Opazja se viden napredek tudi v srednji vrsti. Pupo bo menda — malo pozno — le našel svojo staro formo; tokrat je bil odlično boljše centerhal na terenu, dasj tudi Jazbec ni na odmet. Slapar se na svojem novem mestu uveljavlja odlično bolj. Je sigurnega očesa glede starta, poizrtvovalen do skrajnosti, v igri koristen i za obrambo i za napad. Svojega Lohca je povsem onemogočil. Na terenu je bil med najboljšimi, če ne najboljši. Boncelj je bil defenzivno izreden, zlasti v prvem polčasu, ko je parkrat doživel aplavz ob odprti sceni. V celoti je srednja vrsta vodila pred nasprotnikovo in odlično vplivala na rezultat.

Napad je ostal v višji neobojeni. Nikakor ni moglo postaviti napadalne petorce, ki bi zaigrala res odlično in izkoristila vsaj del onega, kar bi bilo v danih prilikah možno izkoristiti. V prvem polčasu se je dokaj obupna pokazala leva stran napada. Grntal je vsako žogo zveljč slabo je dajal na krilo in v sredo, pred golom pa je vsaj eno stvar strahovito upropastil. A Hassl mu je verno drogovaj; skoro nobene stvari ni utegnil izvesti. Zelo prodorna pa je bila desna stran napada in odondod je prihajala marsikatera bridka minuta za Concordijino obrambo. Pepček je po svojih močeh modro vodil napad, poskušal je s kombinacijami v trojki, pa tudi kril ni pozabil. Po odmoru so se stvari deloma spremenile. Pobjoljšala sta se odlično oba napadalec na levi strani, desna pa je malo popustila. Vsem vsem; napad je zabil dva čista gola, enega pripravil, dočim ni mogel

Predhodnik »Ferijalca« je bila »Naša Domovina«, ki je izhajala v Beogradu, Sarajevu in Zagrebu; v prvih letih društva pa je prinašala vesti »Naša Otadžbina«, ki je izhajala v Sremskih Karlovcih. Opisal sem na kratko nastanek in cilje Ferijalnega Saveza ugodnosti, ki jih daje društvo, njegovo organizacijo in propagando. V csemnajstih letih svojega obstoja je pokazal Ferijalni Savez, da je dosegel svojih nalog in se je z nesebičnim delom svojih članov povzpela na mesto najslodnejše dijaške organizacije.

S tem bi bil moj program izčrpan. Ob koncu naj izrazim le še željo, da bi tako koristno organizacijo država še bolj podpirala, kakor doslej. Ako se le malo razgledamo po drugih državah, vidimo, da uživajo sične organizacije veliko materijelno in moralno podporo države. Kajti te države se v polni meri zavedajo, kako koristne so take dijaške organizacije bodisi v državnem in narodnem oziru, bodisi za vsakega posameznika. V tem naj bo za vzgled Nemčija. Saj je tu z državno podporo in z raznovrstnim javnostno zraslo število oskrbovališč od 17 v letu 1911 na 2000 s 6 milijoni prenočišč v letu 1933.

Tudi naša država naj bi posvečala potovanju mladine več pažnje, kakor doslej. Brez dvoma bi bil storjen veliki korak naprej, ako bi dovolila namesto sedanje polovične vožnje četrtinske ali vsaj tretjinske. To prav gotovo ne bi posebno obremenilo državnega proračuna, pač na bi bila ta ugodnost neprecenljivega pomena za dištvo, ki je po veliki večini revno in ki bi dobilo tako mnogo večjo možnost potovanja.

Dijaki, potujte, spoznavajte ljudi, ki žive na tej zemlji in vžubili boste svojo grudo postal! boste njeni propagatorji in jo znali po potrebi tudi braniti!

Dr. M.

Concordijin napad potrest; niti enkrat mreže. Kljub vsemu temu pa sta bila oba slabotnejša dela svojih moštvev.

Zagrebški zeleni so prišli v Ljubljano s svežo zmago 4:2 proti Jugoslaviji in bi si bili z vsaj eno piko rešili kožo. Tako ostanejo

še vedno na tehtnici usode

ki jim jo bodo sedaj drugi krojili.

Po nekdanji slavi je bil nevaren Valjarevič. Tega so v obrambi Ljubljane dobro držali in ga onemogočili. Krili sta vzela na muho oba stranska krilca Ljubljane in ju tudi postavila na hladno. S tem je bil že ves napad skoroda izločen. Ko so imeli že dva zgoditka v mreži in je Ljubljana v svojem pritisku popustila, se je šele pokazal ta napad in je kakih deset minut v polju pokombiniral ter prihajal tja do obrambe. Toda velikih umetnih ni pokazala ta petorica, saj je na pr. Vidmar zgrešil pač stodotnostno priliko, ko je bil, ob stanju 0 : 0, sam pred Logarjem!

V Concordijini srednji vrsti je bil najboljši Pospisil na desnem krilu in je morda tej okolnosti pripisal slabotnejšo igro levega dela Ljubljanskega napada. Precej po običajno formo je bil Jazbec, ki se je uveljavil šele proti koncu igre, mnogo prepozno, in ko je Ljubljana že igro zaprla. Vučelovski je bil sicer priden, ali Janežič mu je čisto uspešno uhajal. Ta del moštva svoji nalogi ni bil kos in je prepustil bitko v nasprotnikovo korist.

Nepriremeno boljše je bila obramba. Brata Beloševića sta nenehoma razdirala, predvsem se je odlikoval s krepkim, že skoro robatim startom starejši na desni strani. Ni ga po krivici postavil savezni kapetan v drugo nacionalno garnituro. S Puharjem, ki je na momente čudovito odbijal, je bila trojica trd oreh za Ljubljanski napad, in če bi bilo osrednje moštva zlasti srednja vrsta, količjak držalo situacijo, težko, da bi se bilo dalo to obrambo trikrat prisiliti h kapitulaciji.

Dogodki so se vrstili

nekako po tem redu: Sprva je Ljubljana igrala proti soncu, zato pa Concordija proti vetru. Zdi se, da je bila C. močnejše oskodovala, tembolj, ker je bilo sonce deloma zastrito. Skoro četrto ure trajala razumljiva nervoza, ki ne da, da bi se igra razvila, toda že tedaj je Lj. odločno močnejša na terenu. V 11. min. ima Hassl prvo priliko, toda pada v sredo mesto da bi streljal in postane žoga plen Beloševićev. V protinapadu prime Lohč nerodno z glavo Vidmarjev krasen centepas in tudi ta prilika mine. Lj. se močno giblje okoli vrat, dobi kot, v 22. min. ima krasno situacijo: Pepček strel Puhar odbije v padcu, Lahovo bombo pobere v dvigu — sreča ali umetnost? Okoli 30. min. po stalnem pritisku Lj. pobjegne Vidmar vsej obrambi, nenadoma je sam pred Logarjem in plasira v — aut; edinstvena prilika za C., ki se tekotem igre ni več povrnila! Ves čas je že »visel v zraku« zgoditke za Lj., končno se je le mukoma porodilo. V 33. min. pošlje Pupo lep prost strel pred gol. Puhar nerodno lovi, da mu žoga izpade iz rok, Lah je pri roki in s pol metra pošlje v mrežo. To je bilo vpijta. Sedaj je celo publika korajžna in kar nosi Ljubljanski napad. V 35. min. Janežič krasno centriral. Grntal povzame dva metra pred praznim golom in spravi žogo čez, pač tudi edinstvena prilika! Do konca polčasa ima Lj. vsega pet kotov, golov pa nič več.

Reprizo je C. slabo otvorila. Žogo dobi takoj Ljubljanski napad in v nekaj lepih potezih je že situacija pred Concordijinim kazenskim prostorom. Tu je Pepček zelo uspešno inšceniral kombinacijo in uporabo predloži na koncu Lahu. Tega levi Belošević zruši v kazenskem prostoru in neizogibna posledica je udarec s kazenske pike. Pupo izvaja, Puhar odbije in dvatisoč src je nemirneje zatipalo; vdrugič, sedaj že bližje, bje Pupo, in zopet Puhar odbije; sedaj pa je Pupo že skoro na golovi črti in v tretjič bje, tokrat uspešno, 2:0 za Lj. Igra je nato odprta, opazja se nova taktika Lj., ki igra zelo na prodore z dolgimi pasovi in tja do 30. min. valovi bitka ob obrambe do obrambe, ki stojita obe trdno. Potem Lj. zapre igro, v napadu ostanejo Janežič, Hassl, Grntal. Za 5 minut je sedaj igra okoli kazenskega prostora Lj. v 35. min. odbije Pupo do Hassla, ki je zopet na krilu, ta podaljša in poda preko branilca Grntalu, ki se še prebije in neubranljivo zabije v gornji desni kot. 3:0 in bitka je dokončno dobljena. Sedaj Lj. zopet odpre igro, do konca potekajo dogodki v enolični monotonosti.

Zmagalo je boljše moštvo

Bilo je razlike tudi za večji rezultat in ne bi nikogar smela začuditi tudi številka 5:1 ali kaj podobnega. V poslednjem trenutku, zelo pozno, morda pa le ne prepozno, se je moštvo Ljubljane znašlo in s tako sigurnostjo spravilo na varno dragoceni točki, kot je pač malokdo pričakoval. V poslednjem hipu je podalo dokaz, da ne spada prav na konce tablice, čeprav jo skoro vsi z raznimi taktikami odrivajo tja. Se bo ligasti tekem v Ljubljani. Tisto potrebno piko si bodo fantje vzeli prihodnje nedelje!

Sodnik je opravil svojo vlogo skoraj brezhibno. Edino v prvem polčasu je pogršeno zaustavil Lohča z offside, ki ni bil sicer pa je bil v presoji vsake situacije povsem siguren, zanesljiv in popolnoma objektiv.

BSK : Slavija 0

4 : 0 (2 : 0)

Beograd, 23. maja. V današnji igri proti osiješki Slaviji je bil BSK stalno v premoči. Ko je dosegel rezultat štirih golov razlike, se ni več dalje trudil za povijanje. Gole so zabili v 4. min. Moša ter v 24. min. Surdonja. Po odmoru je v 34. min. povisal rezultat vajadi-

novič, slednjic pa je v 41. min. teč igralca ujel še slabo ubranjeno žogo po Slavijinem vratarju ter postavil končni rezultat. Tekmo je sodil g. Podhrak; iz Petrovgrada.

Bask : Jugoslavija

5 : 0 (3 : 0)

Za današnje tekmo proti Jugoslaviji je Bask nastopil komplet, njegov nasprotnik pa je prišel na teren s tremi rezervami. Bask je še od vsega začetka prevzel vodilno vlogo in je bil skoraj stalno v napadu. Že v 2. min. je Tomašević in lepe situacije ustrelil vodilni gol. Po minut kasneje je sodnik zaradi foula na Tomaševiću odredil kazenski strel, ki ga je in deljave 16 m. Cabric sprejemal v drugi gol. Baskov napad je odlično razpoložen in stalno oblega nasprotnikova vrata. V tem razdobju — v 31. min. — bje Matijas še tretji gol za Bask.

Po odmoru je Bask še dalje v premoči, v 9. min. zabije Cabric četrti gol, v 30. pa postavi Tomašević z razantnim strelom še končni rezultat.

Bask je igral lepo in predvsem koristno, najboljši del moštva je bil napad, najboljši igralec pa Dettinger. Tekmo je sodil angleški sodnik Lewington — odlično in brez napake. Publika mu je pri prihodu in odhodu z igrišča priredila postane ovacije.

Hajduk : Hašk 0 : 0

Zagreb, 23. maja.

Ta burna prvenstvena tekma se je vršila pred 1500 gledalci. Igra je bila tipično prvenstvena, kakor da bi šlo za »biti ali ne biti«, kar je imelo za posledico, da je več igralcev resno poškodovanih. Bje zmagi je bil vsekakor Hašk, ki je od 40. min. prvega polčasa igral samo proti 10. od 18. min. drugega polčasa pa celo samo proti 9 Hajdukovcem. Med drugimi je bil poškodovan tudi vratar Čulić, ki ni mogel več nastopiti.

Tekmo je sodil madžarski sodnik Šaiga, ki mu je še dovolj uspelo, da je imel igre v rokah.

Slavija S : Gradjanski

2 : 0 (0 : 0)

Sarajevo, 23. maja.

Gradjanski je nastopil brez šestih najboljših igralcev. Domači so bili kljub temu tehnično slabši in do odmora ni bila na nobeni strani zgoditka. Pač pa je bilo nekaj hujših incidentov, ki so precej razburili tudi občinstvo. V drugem polčasu se je situacija obrnila v korist Slavije. V 29. min. je Matekalo streljal ostro. Ura je ustavil, toda v lastno mrežo. Slavija je zdaj še bolj pritiskala in v 39. min. je uspelo istemu igralcu zabiti še en gol in postaviti končno razmerje.

Tekmo je sodil beograski sodnik Štejanović — v glavnem dobro.

Celjski nogomet

Celja, 23. maja.

V Celju so imeli danes poster nogometni spored.

Na Glazji je bila popokidna drugonastopna finalna tekma med SK Laškimi in SK Radečani, ki se je končala neodločeno brez gola 0:0. Tekma je bila tipično drugonastopna. Moštvu nista pokazala posebnega zanimanja. Ob napada sta igrala zelo nepoverljivo ter nista smela izrabiti nobene enotke za realizacijo. Tekmo je sodil g. Holmeyer objektivno in točno.

Na Olimpijskem igrišču je bila popokidna prijateljska tekma.

Maribor: Olimp 5:4 (2:3). Gostje so nudili lepo tehnično in kombinativno igro, toda napad je igral preveč ležerno. Olimpijci so se iskazali samo kot poizrtvovalci. Dobro pol ure je bil Olimp v premoči, nato do konca pa so imeli Mariborčani nekaj več od igre, ki je bila vsemu le prav živahna in fair. Tekmo je sodil g. Hraštnik precej povorno in z napakami.

Prvenstvena tekma med mladima Atletikom in Olimpija je bila prelošena namesto njave pa je igrala rezerva Atletikov z mladino Olimpa in zmagala 2:1 (1:1).

Tri važne mednarodne tekme

Včeraj se je vršila v Budimpešti meddržavna tekma med Avstrijo in Madžarsko, ki se je končala neodločeno 2 : 2 (0:1). Ob gola za Avstrijo je ustrelil Passer, za Madžarsko pa sta bila uspešna Sas in Cseh. Tekmo je sodil Belgijec Langenus. Gledalcev je bilo 20.000.

V Pragi se je vršila tekma na evropski pokal med Italijo in Češkoslovaškom, v kateri je Italija zmagala z 1:0 (1:0). Publike je bilo 30.000.

V Parizu sta se srečali nogometni reprezentanci Irske in Francije ter je Irka zmagala nad Francozi z 2:0 (0:0).

Na kolemarci dirki na prvenstvo ugrebske kolemarke podvrzno na 100 km je med neodvisnimi vozači (seniorji) zmagal lanski državni prvak August Prosenek, član HKK iz Zagreba, v času 3:01:26. Drugo in tretje, častno mesto sta zasedla Pokupec (HKB) in Davidović (Oreš).

Na izbirnem mitingu na osnove državne lahkoletneke reprezentance proti češkoslovaški je včeraj v Zagrebu dosegel član splitskega Hajduka Katalinić dva nepričakovano lepa rezultata, in sicer v teku na 100 metrov 11.1, v teku na 200 m pa 22.9.

Plavalna sekcija SK Hrije. Danes ob 19. »Ustmene sportne novice št. 3« v klubskem lokalnu (Selenburgova 6-II). Vabimo vse članstvo in prijatelje k obilni udeležbi.

Gostovanje hannoverskih »Wasserfreunde«

Na turneji, ki traja že od binkoštnega petka, hannoverski vaterpolisti zmagujejo povsod. Če jim Budimpešti, kjer so nastopili včeraj, ni pretrgala niza uspehov, bodo prišli v Ljubljano neporaženi. Kajti Gradec, kjer se startajo pred Ljubljano, jim ne more biti resen nasprotnik. Saj ja je lani v začetku sezone Ljubljansko moštvo porazilo kar z 10 : 0.

Naši igralci so zastavili vse sile, da izkoristijo še teh nekaj dni do tekme in se tr. čje solidarno na vse kriplje, da bi bili za težko preizkušnjo res dobro pripravljeni. Verjetno je, da bo razen odličnega Splitskega Čičin-Baina igral v moštvu tudi trener Bela Hohl, član budimpeštan-

stava FTC, ki na ranglisti madžarskih igralcev zavzema 18. mesto.

Vstopnina k tej tekmi je naslednja: sedeži po 20 in 15 Din, stojalca pa po 10 Din. Članske in dijaške vstopnice bodo na razpolago samo pri blagajni pred pričetkom tekme po 5 Din.

FOTOMATER

Iz amaterskega gibanja

Tretja društvena razstava Fotokluba Ljubljana se odpre v nedeljo 30. t. m. ob 9. v Japonskem paviljonu in bo obsegala okrog 300 del, ki bodo pokazala najbolj zanimive, tako velikega napredka je bila deležna naša fotografija, od kar se je pred petimi leti, tedaj komaj osnovani klub s svojo prvo razstavo predstavil slovenski javnosti. Majo je bilo tedaj ljudi, ki so menili, da bi mogla slovenska fotografija tekmovali s fotografijami drugih narodov in celo v kmeti satnem je bilo treba skoraj tridesetnega dela, da so prvi člani tvegali pokus pred svetovnim forumom. Od tega časa dalje je boljši klub v svojo kronsko uspeh za uspehom in morda je polagal se preveč važnosti v svoje, samo na sebi si obojelo potrebno skrbnostjo v tekmi s profesionalnimi amaterskimi organizacijami drugih narodov. Vsekako se pri tem delu na domaćih tleh ni utegnil kazeti; tako, kakor bi mogel in šele z lepim nastopom na razstavi madžarskega fotokluba pred pol leta se je odločil tako rekoč za povratek domov. V še dnevni večji meri se bo pokazalo to na sedaj razstavi. Pri tem je treba posebej poudariti dve dejavi: Pred vsem člani FKL nikakor niso samo najbolj delavni ljubljanski amaterji, temveč se z njimi v okviru iste organizacije kosajo tudi amaterji drugih naših krajev, posebno Jesenice. Celja Kranja in Jesenjskega. In drugič: V klubu se je zelo smiselno, kakor gola umetniška fotografija goji, danes tudi fotografija praktičnega značaja. To se bo pokazalo v več nogo polovici razstavljenih del, ki bodo uvrščena v posebne oddelke domostanskega, turističnega in planinskega značaja. Poseben oddelek ljubljanskih vedut in njihovih posledov bo gotovo spodbudil amaterje k sistematičnim obdelavi domačih krajev.

Član FKL naj pridejo v torek sredi v klubski lokal na pogovor na mediter društvene razstave!

Predavanje »Po slovenskih dobrih je vplivah bo imel kot zaključno predavanje v tej seriji tajnik FKL K. Kocjančič v petek 28. t. m. ob 20. v posebnih sobi kavarnarja Majnika na Jesenjskem. Nad slo. dijametričev. Vstop prost. Jesenjska skupina FKL važni vse amaterje in ostalo občinstvo na se predavanje znanega ljubljanskega fotografskega publike in praktika!

Za amaterjevo knjižnico

»Photographie für Alle«, iz vsebine 10. št.: Kamera pri pomenih pravi svetlobi; »Ljubljana kot sestavni del« — O barvi fotografij; »Ljubljana ustajevalni razvijalica« — Vseobsegne drobtine, priloga za stenoškopij, posredni svetlobni razstaji in dijametričnem komponiranju snovov. Revija se naroča na naslov: Union Deutsche Verlags-gesellschaft, Berlin SW. 68, Alexanderstrasse 100.

Italijanski kraj na poti skozi Ljubljano

Ljubljana, 23. maja. Davi ob 4. je potoval Nj. Vel. kralj Viktor Emanuel III. na povratku iz Budimpešte skozi Ljubljano. Pred posebnim vlakom je vozila izdružica. Na gl. kolodvoru je bilo več predstavnikov med njimi ital. konzul Natali. Iz vlaka ni nihče istopel. Ob 5. je vlak zapustil Jugoslavijo.

Otvoritev postajališča v Gozdu-Mrtuliku

Jesenice, 23. maja.

Dopolnila je bila svečano otvorjena nova železniška

Teden dni filma

Trenker v svojem največjem filmu

Nepozaben je ostal vsem gledalcem Trenker v svojem filmu »Zlati«, ki je bil prirejen po slavitem Cendrarsovem romanu in je obravnaval zgodovinske tiste dobe, ko so v Kaliforniji odkrili zlato in izpremenili dotlej skoraj zapuščen pokrajino v raj izseljencev. V novem filmu, ki je pri nas dobil ime »Zastava v nevarnosti«, pa igra Trenker spet zgodovinski vlogi. Dejanje je iz časov, ko je ustrahoval Italijo Cesare Borgia, sin papeža Aleksandra VI. Tu ima Trenker hvalečno vlogo domoljuba, ki se edini upre osvojevalcu Cesarju in nazadnje tudi pripomore k njegovemu padcu.

Film je verna slika tiste dobe. po svo-

ji vsebini in po svoji opremi. Trenker se je znal živeti v svojo vlogo, tako da v njem ne vidimo nič več starega »sportnika«, kakršnega smo nekoč občudovali v plinskih filmih, ampak resničnega karakternega igralca, zgodovinskega junaka, ki se mu nič ne pozna modernost.

Film je stal ogromne vsote in je zares mojstrsko izdelan. Zasnitek zanj je napravil Trenker sam, scenarij pa sta poleg njega sestavljala še Kurt Heuser in pisatelj Mirko Jelusič, ki ga tudi pri nas že poznamo zlasti po njegovem romanu »Cezare«.

Prepričani smo, da si bo ta film vsakdo ogledal, saj to po svoji kvaliteti zasluži.

Ljubavne spletke v mestu, kjer izdelujejo sanje

Hollywood, maja.

Ni skoraj dneva, da ne bi hollywoodski časniki prinesli kakšno reč o tej ali oni filmski zvezdi ali režiserju. Te vesti so časih resnične, časih izmišljene, da človek ne ve, kaj je resnica, kaj samo reklama. O tehle, ki jih bomo zdaj mi navedli pravijo, da so resnične.

MACDONALDOVA SE MOŽI

Nedvomno je najboljša pevka filmskega sveta Jeannetta Macdonaldova. Po svojih filmih »Ljubezenska parada«, »Vesela vdova«, »Rosemarie«, »San Francisco« in drugih se je priljubila vsemu svetu. Zaradi njene slave bi si pač vsak gledalec mislil, da ni moškega, ki bi si jo mogel osvojiti. A vendar je nekdo, ki ga ona ljubi in se bo z njim poročila. Že več let ju vidijo skupaj, na obiskih, na plesih, na koncertih, na obalah..., povsod. Ta srečnik je filmski igralec Gené Raymond. Nihče ni mogel reči, ali se bo to prijateljstvo ohranilo. Jeannetta je imela že dosti partnerjev, od Chevaliera do Clarka Gablea, in vsi iz Hollywooda so bili prepričani, da ljubezen z Raymondom ne bo dolgo trajala. Pa je vendar. 12. julija bo njuna poroka. To bo tudi hkratu najsvečanejša poroka Hollywooda.

BOB TAYLOR SE ZENI?

Filmski igralec, ki hoče biti svetovno znan ljubimec in poplaren, se ne bi smel ženiti. To zahtevajo navadno že filmske družbe same v svojih pogodbah z igralci. Tudi Bob Taylor, ki je dandanes v Ameriki nedvomno najbolj priljubljen, je imel v svoji pogodbi takšen zahtev. Za pet let se je obvezal, da bo ostal samed. Do danes je to pogodbo držal. Toda, kakor kaže, ga je zdaj le neka žena bolj priklenila nase kakor ta pogodba. To je bila Barbara Stenwyckova, ena njegovih prvih partneric v filmu. Za njo so bile njegove tovaršnice v filmu se Janet Gaynorjeva, Virginija Bruce, Joan Crawfordova in zdaj bo še Greta Garbo, toda Bob je ostal zvest Barbari in v kratkem se bosta vzela.

Barbara je bila poročena z drugim, toda predlanskim se je ločila in v kratkem pričakuje, da se bosta s Taylorjem vzela. Tako bodo neštete oboževalke tega simpatičnega igralca spet prikrajšane za lepo iluzijo.

GRETA SE JE IZPREMENILA

Dvnanajst let ni nihče videl Grete Garbo, da bi pela, plesala, flirtala ali hodila na izprehode. Dvnanajst let nihče ni vedel, koga ima prav za prav rada ta skrivnostna Švedka. Ali še zmerom žaluje za režiserjem Mauriceom Stillierjem, ali za Johnom Gilbertom, ki je bil njen partner v tistih dneh, ko se je skoraj v trenutku njena slava dvignila v tisto višino, kjer je še danes.

Po dvanajstih letih, ob času, ko so delali filme »Dama s kamelijami« so jo večkrat videli skupaj z Bobom Taylorjem, ki je dosti mlajši od nje. Videli so jo tudi, da je večkrat plesala, da je pela z igralci, ki delajo z njo skupaj, in da je poslušala gramofonske plošče z najnovejšimi slagerji.

Vsi so mislili, da bo iz tega nastala nekakšna ljubezen z Bobom Taylorjem. Časnikarji so že delali razne kombinacije... Greta zapuška film... Bob kupuje vilo zase in za Greta... Greta bo udvedla Boba na Švedsko...

Iz vsega tega pa ni bilo nič. Bob bo vzel Barbaro, Greta dela film »Grafica Va-

levska« in vse to, kar je prej počejala z Bobom, dela zdaj s Charlesom Boyerjem. Za Boyerja se pa ve, da ni prav navdušen za kakšno pustolovščino.

Tako spet ne vemo, pri čem smo.

Paramount pripravlja nove filme

Največji filmski strokovni list »Motion Picture Herald«, je objavil v svoji najnovejši številki pregled prvega dela Paramountove produkcije za novo leto. Med temi filmi je nekaj del, ki bodo prava senzacija za svetovno filmsko produkcijo, in to ni nič čudnega, saj bo stala ta produkcija v celoti 30 milijonov dolarjev, kar je tudi za Ameriko ogromna vsota.

Med temi filmi bo nedvomno največji film »Morski razbojnik«, v režiji H. Hathawayja, ki je režiral tudi film »Ben-gali«. Glavno vlogo bo imel Gary Cooper. Lubič bo režiral film »Angela« z Marleno Dietrichovo. »Mamoulia« je dobil vodstvo nad filmom »Petroleja« z novo zvezdo Dorothejo Lamourjevo. Cecil de Mille režira film »Bucaneer« s Františkom Gaalovo, ki je zdaj v Ameriki, in Frederickom Marchom. Največ hvaležnih gledalcev pa bo imel nedvomno veliki film »Beau-Geste«, ki smo ga občudovali že v dobi nemega filma. Senzacija bo film »Poslednji vlak iz Madrida« z Bingom Crosbyjem. Film se bo godil v sedanjih Španiji. Med operami, ki jih bo Paramount letos filmal, bosta najrazkošnejši »Madame Butterfly« in »Carmen«. V obeh bo imela glavno vlogo Gladys Swarthoutova.

To je samo kratek pregled največjih del, razen njih pa bo seveda še kopica drugih filmov, ki bodo imeli tudi svojo hvaležno publiko.

Filmski drobiž

Režiser Anatol Litwak, s katerega ime-nom je bila zvezana najlepša doba berlinske Ufe, je bil letos angažiran za Ameriko. Prvi njegov film, ki pride v kratkem tudi k nam, se imenuje »Ljubim žene«. Glavni vlogi bosta imela Paul Muni in Miriam Hopkinsova.

Letošnji kongres mednarodnega filma bo prihodnji mesec v Parizu. Otvorili ga bodo na ladji »Normandije«.

Slavni režiser van Dyke, ki je zlasti zaslovel po svojem filmu »Trader Horne«, dela nov film z Bobom Taylorjem. Film se bo imenoval »Prvi prokurist«.

Željo obiskovalcev kina so: da bi kjoli-lastniki blagovinskih objavili v reklamah, kar-der teče v predporedu kak zanimiv kulturni film ali pa v zvočnem tedniku po-sebne zanimivosti, kot n. pr. katastrofa »Hindenburga«, kronanske svečanosti itd. in da ne bi premetavali zvočnih tednikov iz enega kinematografa v drugega kot se jim to zljubi! Človek nikoli ne ve ali bo moral gledati tednik v tretje ali pa bo zamudil prav ono, kar bi želel videti; da bi uprava kina, ako želi spremeniti začetek predstav, to objavila na vidnem mestu, oz. posebej na to opozorila občinstvo.

Pretekli teden smo videli v Ljubljani več zanimivih filmov, med njimi tudi »Pred solnčnim zatonom« in »Matur«. Prvi je do-bil letošnje državno nagrado, kot najboljši nemški film. Poleg res odličnih umetniških kvalitete je bilo gotovo odločilno tudi dej-stvo, da so položili v usta Janningsa več stavkov iz narodno-socialističnega progra-ma. — Kdor je pa videl »Matur« na na-šem odru, ga Foxova »Matura« ni mogla

ogreti, posebno še, če je že sam tudi ma-turiral! Naši igralci so lahko ponosni na svoje kreacije, kajti pustili so filmske Ame-rijčanec daleč za seboj. Okolje je vse prej kot šolsko, dialogi kavarniški in »gospod direktor« bi bil ravno pravičen za novope-čenega suplenta. Človek dobi vtis da ljudje okrog tega filma sploh niso bili nikoli v šoli, kaj se maturirali. Takji filmi so nam dobrodošli le zato, da znamo prav preso-diti, kaj znajo ustvarjati naši igralci in na kako žalostni umetniški višini je povpreč-na ameriška filmska produkcija.

Čez drn in strn

Die Singstunde

Pomlad

pršla je svatovat

na polje

in s sabo je prinesla

sto košev dobre volje.

(»Slovenec«, 9. V.)

Tile prijetni, prešerni verzi, ki jih pove-mamo iz priloge dnevnika, namenjen vzgoji slovenske mladine, ne bi bili pri-šli v našo rubriko, če ne bi bil v risbo, ki spremlja pesem, na duhoviti način v iz-virnem jeziku, s katerega je — namreč ris-ba — prevedena, vrisan napis: »Die Sing-stunde«.

MRLISKI OGLED

Sin France, ki mu je planila kri v gla-vo, je takoj skočil po drvnico, po veliko sekuro za podiranje lesa. In ko je oče stopil čez prag, je sin zamahnil z ostrino po glavi s tako silo, da je očetu odče-snil del glave ob ušesu in še kos ušesa. (»Jutro«, 14. V.)

KO JE TO VIDEL...

Korošek se je bil oženil v okolici Vr-njake Banje in se v terek vračal domov. Spetoma pa je stopil v gostilno in se napil. Ko sta stopala z ženo po cesti, je Korošek nenadno potegnil samokres in začel stre-ljati. Eden strel je zadell ženo v grlo, da se je zgrudila, in ko je Korošek to videl, je se dvakrat ustrelil nanno. Nato se je ustrelil še sam. (»Slovenski dan«, 21. V.)

IZGIMBA LANDRUJEVIH ŽRTEV

Našli pa so pri njem množične zapiske, ki so se nanašali med drugim na iz-gimbo mlekarice Františke Triske 5. aprila lanskega leta in 5letnega Friderika Brozovskega. (»Jutro«, 19. V.)

SLEZIJA NA DANSKEM

Pertinax, ki je bil s francoskim zuna-njim ministrom Delbosom v Bruslju, je ob-javil podrobnosti o rezultatu razgovorov, ki jih je imel Maurice Frere, zaupnik Van Zeelanda, z nekaterimi nemškimi državniki v Berlinu. Frere je v glavnem govoril z ministrom za nemško gospodarstvo dr. Schachtom... Dr. Schacht je bil odkrit ter sporočil sledeče nemške zahteve: ... 2. Po-vratek onega dela Slezijske, ki ga je zasedla Danska. (»Slovenec«, 23. V.)

Danska da je kdaj zasedla Slezijsko? Do-bri gospod dr. Schacht je najbrž imel v mislih tisti del kneževine Schleswig-Hol-stein, ki je nekaj let po vojni na osnovi plebiscita pripadel Dancem.

IDEJA IN CILJ NA TOMBOLI

Prosvetno društvo v Litiji priredi v ne-deljo 20. junija prosvetni tabor vseh pro-svetnih društev litijske dekanije. Poleg pevskega koncerta tudi tombola. Bratska društva naprosimo, da ta dan ne prirejajo nobenih iger ali veselice, ker mora to ne-deljo vse v Litijo manifestirati za našo ide-jo in cilje. (»Slovenec«, 23. V.)

—kra—

Teden slovenske ženske knjige

Poedinec, skupina ljudi ali narod najbo-lje dokaze, da se osvešča svojega bistva, ko začne svojo kulturno rast zavestno in kritično motriti in ocenjevati. V tem trenu-pu preneha biti njegovo delo samo slu-čajno, nastalo brez določene smotra, marveč je že postavljen realen temelj za sistematično gradnjo njegove kulture. Takšno delo poedince ali zajednice je naj-bolje jamstvo, ki ga varuje pred propada-njem in pred nevarnostjo, da ga bodo iz-podrinili in pomandrali. Prošlost in seda-njost nam nudita za to nešteto dokazov.

Vzporedno s kulturnim osveščanjem slo-venskega naroda raste tudi slovenska že-na, toda ne kot samostojen tvorec, ki hoče tudi doprinesiti svoj delež k skupni zgrad-bi. Res je, da je ta delež — pri nas kakor drugod — znatno manjši zlasti pa manj viden kot doprinosi moža, ki je ženi odk-a-zal druge naloge. Zato pa je treba meriti žensko delo tudi s posebnim merilom, če mu hočemo biti pravični. Posebno pa velja to za prizadevanje slovenske žene, ki je bilo in je dvakrat oteženo. Predvsem je težko, uveljaviti produkt svojega kulturne-hotenja v narodu, ki je maloštevilen, nesvoboden, razkosan po raznih državah, razcepljen med seboj do sovražnosti: kje boš dobil krog, ki prizna, da je tudi tvoje delo, delo tvoje skupine potreben prispe-vek h kulturi skupnega naroda? Da so v takšnih okoliščinah za žensko tla še po-sebno neugodna, je razumljivo. Poleg te-ga pa ovira žensko prizadevanje še stra-hotna hipotrofijska usodnih lastnosti male-ga naroda, s katerim smo Slovenci posebej oblagodarjeni: zavist, omalovaževanje dela

svojega bližnjika, gostilniška megalomani-ja na eni in klečeplavstvo na drugi strani in posebej omalovaževanje in prezir ženske.

Da se v takih razmerah žensko kulturno prizadevanje ni moglo razmahniti zlasti v onih panogah, ki zahtevajo uveljavljanje tvornosti poedince, je razumljivo. Tu mi-slim predvsem na samostojna književna de-la, ki jih imamo Slovenci le približno 700 in čijih razstavbo bo ta teden priredilo Splošno žensko društvo.

Predvsem hoče slovenskim ženam poka-zati razvoj kulturnega prebujenja Slove-nin pota, po katerih so do danes hodile slo-venske pisateljice. V to bilanco ženskega dela bodo kritično posvetile predavateljice, ki bodo obiskovalce razstave seznanile z vsem ženskim delom na književnem po-lju. Predavanje o zgodovinskem razvoju slovenske ženske knjige bo pokazalo raz-dobja ženskega knjižnega dela, ki je ver-no zrcalo časa in razmer, v katerih je ži-vel narod v splošnem, zlasti pa ženski del našega naroda. Po predavanju utegne po-kazati kulturno rast Slovencev, v koliko je v svojih delih pokazala razumevanje za diferenciacijo svojega naroda, koliko se je oživela in ali je sploh razumela težnje slovenskih ljudskih množic. Kaj jo je ovi-ralo na tej poti. Predavanje skupno z raz-stavo lahko nazorno pokaže, kam se mo-ra osredotočiti žensko leposlovno in pu-blicistično delo v bodočnosti, da bo re-gradilo temelje svojega naroda. Tako bo lahko odkritje vrzeli v dosežanem delu rodilo pozitivne sadove za bodočnost. Voh-če bodo imela pa ta namen poleg informa-tivnega več ali manj tudi ostala predava-nja, ki bodo podala pregled slovenskega slovstva, dalje ženskega sodelovanja v na-šem novinarstvu, o feminističnem delu Slo-venk. Posebno predavanje bo tudi o prv-em ženskem listu »Slovenka« in o Zof-ki Kvedrovi.

Književna dela bodo razstavljena po teh-le panogah: 1. leposlovje, 2. feministični in socialno-politični spisi ter časopisi in re-vije, 3. znanstvo, 4. prevodi, 5. strokovna literatura.

Da bo zbirka knjižnih del na razstavi čim popolnejša, je gotovo pripomogla bi-bliografija del slovenskih pisateljic, ki jo je sestavila Ga Zlata Pirnat na pobudo Splošnega ženskega društva, ki je pokazalo za te vrste delo res mnogo smotrnega pri-zadevanja. Saj je priredilo podobno razsta-vo že pred desetimi leti, le da je tedaj ob-segala vse panoge ženskega kulturnega de-la, ki je bilo še posebej prikazano v knjigi »Slovenska žena«, ki predstavlja nekaj ženski almanah (uredila ga M. Govekar).

Tudi za letošnje razstavo vlada veliko zanimanje in jo bo gotovo obiskal vsak kulturni Slovenec, nedvomno pa vse Slo-venke, ki moramo biti prirediteljem hval-ječne, da nam nudijo priliko spoznati to stran našega kulturnega razvoja.

Otvoritev razstave bo v torek 25. t. m. v Trgovskemu domu ob 10. uri. Odprta bo potem ves teden.

UMRL NAM JE NAŠ NEPOZABNI, LJUBI MOŽ IN PREDRAGI OČE

dr. Ivan Prijatelj

VSEUCILIŠKI PROFESOR

V NEDELJO 23. MAJA POPOLDNE.

NA ZADNJI POTI GA SPREMIMO V TOREK POPOLDNE OB 5. URI OD DOMA ŽALOSTI, BOGIŠIČEVA UL. 5, NA POKOPALIŠČE NA VICU.

AMALIJA PRIJATELJ, žena;
MAILA GOLOB-PRIJATELJ, hči
in ostalo sorodstvo.

FILATELIJA

Novosti iz naše filatelije

Kakor je bilo te dni javljeno, so v Beo-gradu nedavno sežgali ostanke lanskih do-brodelnih znamk, ki so bile izdane v kor-ist »Unije za zaščito otrok« in v korist Rde-čega križa. Prvih znamk, ki jih je bilo tiskanih 100.000 serij in so imele sliko kraljice-matere Marije, a v zeli slabi iz-vedbi, ki je bilo prodanih okoli 80.000 serij, ostanek pa so sežgali.

Znamk Rdečega križa s sliko kneza na-mestnika je bilo prodanih dosti več — okoli 140.000 serij. Navadnih doplačilnih znamk s sliko prvega predsednika Rdeče-ga križa dr. Gjorgjevića je bilo prodanih skoraj poldrugi milijon, ostanek pa so se-žgali.

Verjetno je, da bodo cene vseh teh znamk razen poslednje, v kratkem zelo porasle.

Baje bomo dobili v kratkem letalske znamke s slikami mest, v katerih se na-hajajo banske uprave. Vrednote bodo baje Din 0,50, 1, 2, 2,50, 5, 10, 20 in 30, tako da bo stala celotna serija kar 71 Din. Te znamke bodo tiskane že z novimi stroji.

Pri tej priložnosti bi omenili nekaj, kar je vsekako potrebno. Kakor je pri nas že navada, tudi to pot niso bili naši umetniki poklicani, da napravijo osnutke za te znamke, ampak je bilo naročilo za izde-lavo očitno podeljeno kar po domače, pod roko. Da je to docela nepravilno stališče, in da pod temi pogoji pri nas ne bomo nikoli dobili lepših znamk, smo v tej rubri-ki že večkrat poudarili. Res je, da se je izdelava naših znamk za malenkost izbolj-šala v zadnjem času, vendar pa to še

davno ni dovolj in še dolgo ne bomo mogli v tem pogledu tekmovali z drugimi narodi. Glede bloka, ki bo izšel za beograjsko filatelistično razstavo, smo zvedeli nasled-nje. Na bloku bodo na posameznih znam-kah naše narodne noše, in sicer na znamki po Din 0,75 + 0,75 hrvatska, po 1,50 + 1,50 južno srbska, po 2 + 2 slovenska in po 4 + 2,50 bosenska. Vsaka znamka bo seveda tiskana v drugi barvi.

Nekaj o zbiranju blokov

Niti petnajst let še ni poteklo, kar so izšli prvi bloki znamk — za prvi blok lah-ko smatramo luksemburško znamko po 10 frankov, ki je bila tiskana sama zase kot pola, — pa vendar so njihove cene že tako porasle, da se more ta porast primerjati kvečjemu s porastom cen za letalske znam-ke, ki so izšle za prve zgodovinske polete. Nekateri bloki se sploh ne dobe v prodaji, drugi, ki so stali prvotno malenkost, pa so dosegli že naravnost vrtoglave cene.

Med najdražjimi bloki so danes avstrijs-ka Wipa v četrtercu, nemška Iposta in jubilejna Nothilfe, liechtensteinski raz-stavni blok iz leta 1934, luksemburški blok po 10 frankov, ki je vreden že okoli 2000 Din, blok Združenih držav iz leta 1926 in urugvajski blok za razstavo leta 1927.

Kakor vse kaže, bodo cene še narašča-le in zato je najpametneje, da se zbiralci ki jim denarne razmere dopuščajo, zalo-že z vsemi novimi bloki takoj ob izidu, ko so še zelo poceni. Bolje je, da vzamejo tudi po več enakih, ker jih bodo lahko v raz-merno kratkem času oddali z velikim do-bičkom in si potem lahko priskrbeli druge

novosti. Naš blok, ki bo izšel v jeseni, bo najbrž kmalu postal predmet spekulacije. Zato svetujemo vsem, da si kupijo čim več izvodov, ker bo ta blok odličn material za menjavanje z inozemstvom.

Kaj je izšlo v zadnjem času v Španiji

Zadnjih smo prinesli prvi del pregleda španskih novosti. Danes ta pregled dopol-njujemo.

V Montblancu sta izšli dve posebni do-datni znamki v korist fonda za podpiranje beguncev. Znamki sta narejeni z ročnim stavkom in imata napis »AJUT ALS RE-FUGIATS«. Znamka po 5 c. je rdeča, po 10 c. pa rdeča na rumenem papirju.

Za letalsko pošto so izšli uporniki dve posebni zasilni znamki. Porabili so stare koleke in jim dali natisk »VIVA ESPANA COREO AEREO« v treh vrstah. Znamka po poldrugo peseto je sinja, po 3 pesete pa rdeča.

V Reusu so izdali tri dobrodelne zname-ke v korist milicnikom. Znamke so tiska-ne vse v isti barvi — rjavi in rumeni — glase se pa na 5, 10 in 25 c. Zgoraj imajo napis »MILICIA!«.

V Llobregatu so izšli štiri dobrodelne znamke v korist bolnišnic. Imajo napis: »SANTITATI — ASSISTENCIA SOCIAL«. Vrednote so 5 c. (sinja), 25 c. (rjava), 50 c. (rdeča) in 1 peseta (lilasta).

Znamki po 1 c. (zeleno sinja) in po 30 c. (karminata) sta dobili pretek »Viva Espana« — Coruna — 18. Julij 1936.

Zeleno sinja znamka po 1 c. in rjavo rumena po 2 c. sta dobili pretek v kvad-ratu »VIVA ESPANA — CORREOS — 1936-37 — ARAGON. Na prvi znamki je pretek v rožnati barvi, v drugi pa sivo črn.

Ko zvemo spet kaj novega, bomo našim zbiralcem javili.

Nove znamke po vsem svetu

Madžarska: Dne 5. maja je izdala ma-džarska poštna uprava dve novi znamki, ki sta nekakšno nadaljevanje serije sla-vnih mož iz leta 1932. Prva je po 5 f. s si-ko Ferenc Kőlcseyja, skladatelja madžar-ske himne, druga po 25 f. pa kaže pesnika Mihalyja Vörösmartyja.

Italija: V kratkem izide v spomin na 600-letnico znanega florentinskega slikarja Giotta (1266—1337) posebna serija spomin-skih znamk.

Bolgarija: 19. maja so izšle spominske znamke za tisočletnico cirilice. Vsega je pet vrednot in sicer po 1, 2, 4, 7 in 14 levov. Najnižji vrednoti sta izšli v nakla-di 100.000 kosov, višje tri pa samo po 30.000 kosov.

Kostarika: Izšlo so tri letalske znamke in sicer črna po 1 c., rjavo rdeča po 2 c. in vijoličasta po 3 c. Po obliki so romba-ste in kažejo letalo nad ognjenikom Poa-som. Naklada je pri najnižji vrednoti pol-drugi milijon, pri drugih dveh pa po en milijon.

Estonska: Izšla je znamka po 15 s. s sliko predsednika Konstantina Patasa.

Veliki Libanon: Poštna uprava je izdala novo znamko po 0.10 pi. s sliko libanonske cedre. Znamka je karminate barve. Izšlo bodo v kratkem še druge vrednote nove serije in sicer postopoma, kakor bodo sta-re znamke porabile.

Monako: V aprilu je izšla v omejeni nakladi serija dobrodelnih znamk, ki so se prodajale za dvojno nominalno. Dali so ji ime »serija vrtov«, ker imajo nižje vredno-te slike monaških vrtov. Znamke se glase na 50 c., 90 c., 1,50 fr., 2 fr. in 5 fr. Na najvišjih dveh vrednotah je slika princa Ludovika II.

Mozambik: Mozambiška kompanija je

izdala obsežno serijo novih znamk s sli-kami pokrajin in živali tega ozemlja. Znamka po 1 c. v zeleni in vijoličasti bar-vi kaže žirafa, po 5 c. sinja in zelena hišo urojenecv, po 10 c. rdeča in vijoličasta jadrmico, po 15 c. rdeča in črna utrubo v Sofali, po 20 c. zelena in vijoličasta zebro, po 30 c. (trikotna) v zeleni in temno si-nji barvi kačo, po 40 c. (trikotna) v vi-njevo sivi in črni barvi nosoroga, po 45 c. (trikotna) v sinji in rjavo rdeči barvi leva, po 50 c. (trikotna) vijoličasta in zelena krokodila, po 70 c. rjavo rumena in zelena nosilko vode, po 80 c. rdeča in zelena povodnega konja, po 85 c. (trikot-na) rdeča in črna ladjo Vasca de Game, po 1 escudo (trikotna) sinja in črna do-mačina v čolnu, po 1,40 escuda sinja in zelena skupino palm, po 2 e. lilasta in rja-va (trikotna) antilopo, po 5 e. rjavo ru-mena in sinja most čez Sambesi, po 10 e. rdeča in črna vrata v Seni, po 20 e. zele-na in lilasta pa grb. Znamke so seveda čista spekulacija.

Poljska: Izšlo je pet novih znamk. Znam-ka po 5 gr. kaže cerkev v Censtohovi, po 10 gr. pomorski kolodvor v Gdini, po 15 gr. vseučilišče v Lvovu, po 20 gr. palačo v Katovicah, po 25 gr. pa sliko maršala Rid-za-Smigljia.

Japonska: Ob koncu aprila so izšle tri dobrodelne znamke in sicer po 2 + 2 c., 3 + 2 s. ter 4 + 2 s., ki kažejo sloje le-tala. Pribelek pojde za obrambo proti na-padom iz zraka.

Liberija: Izšlo je šest trikotnih znamk, ki imajo slike raznih živali, le na najvišji je predsednik republike. Znamke so po 1 c. zelenkasta, pa 2 c. karminska, po 3 c. vi-joličasta, po 4 c. rdeče oranžna, po 5 c. sinja in po 6 c. zelena.